HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 19 TEMMUZ 1996 CUMA SAYI:11 FİYATI: 60.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

yaa jüstinyanus, işte buna osmanlı tokadı derler

BEYNİMİZİ YİYİYORLAR

Akşamsefası

. . . . Musa Kart

Biz kırıldık daha da kırılırız
Ama katil de bilmiyor
öldürdüğünü
Hırsız da bilmiyor çaldığını

Biz yeni bir hayatın acemileriyiz
Bütün bildiklerimiz yeniden
biçimleniyor
Şiirimiz, aşkımız yeniden,
Son kötü günleri yaşıyoruz belki
İlk güzel günleri de yaşarız belki

Cemal Süreya

CAN YÜCEL

Hayatta Ben En Çok Babamı Sevdim

Hayatta ben en çok babamı sevdim.
Karaçalılar gibi yardanbitme bir çocuk
Çarpı bacaklarıyla --Ha düştü, ha düşecek--
Nasıl koşarsa ardından bir devin,
O çapkın babamı ben öyle sevdim.

Bilmez ki oturduğumuz semti,
Geldi mi de gidici --hep, hep acele işi!--
Çağın en güzel gözlü maarif müfettişi.
Atlastan bakardım nereye gitti,
Öyle öyle ezber ettim gurbeti.

Sevinçen uçardım hasta oldum mu,
40'ı geçerse ateş, çağ'rırlar İsanbula,
Bir helalleşmek ister elbet, diğ'mi, oğluyla!
Tifoyken başardım bu aşk oy'nunu,
Ohh dedim, göğsüne gömdüm burnumu.

En son teftişine çıkana değin
Koştururken ardından o uçmaktaki devin,
Daha başka bir tür aşklar; geniş sevdalar için
Açıldı nefesim, fikrim, canevim.
Hayatta ben en çok babamı sevdim.

ORHAN PAMUK

GECENİN SESSİZLİĞİNDE

Sigara içmiyorum ona dokunmayacağım, hatta şimdi, az sonra, çıplak ayaklarla, gecenin içinde, yarı karanlık evde sessizce yürürken biliyorum ki zavallı balığı az sonra unutacağım.

Masanın üzerinde küçük çirkin bir balık var. Ağzını kocaman açmış, kaşlarını çatmış, gözleri acıyla büyümüş. Balık şeklinde küçük bir küllük. Balığın kocaman ağzının içine elindeki sigaranın külünü silkiyorsun. Belki de balık ikide bir ağzının içine o sigara girdiği için o kadar çırpınıyor. Derken, pıt, sigaranın külü balığın ağzının içine düşüyor ama sigarayı içenin umurunda olmayacak bu. Birisi porselenden balık şeklinde bir küllük yapmış, zavallı balığın yıllarca cayır cayır sigaralarla yanacak, pis küllerle dolacak ağzını da kocaman açmış ki sigaralar, kibritler ve diğer pislikler içine kolayca girsin.

Balık şimdi masanın üzerinde duruyor ama odada az önce hiçkimse yoktu. Ben girince balığın ağzını gördüm ve gecenin sessizliğinde küllük-hayvanın saatlerdir acıyla beklemekte olduğunu anladım. Sigara içmiyorum ona dokunmayacağım, hatta şimdi, az sonra, çıplak ayaklarla, gecenin içinde, yarı karanlık evde sessizce yürürken biliyorum ki zavallı balığı az sonra unutacağım.

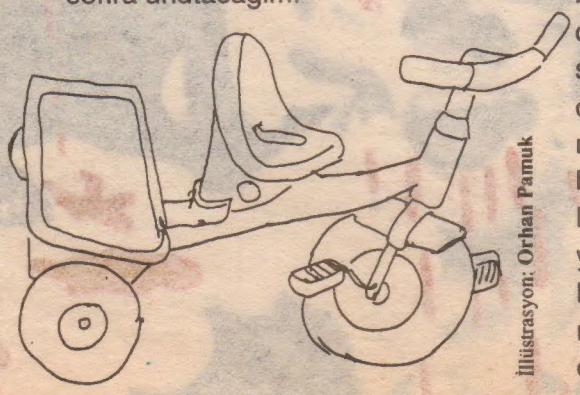

İllüstrasyon: Orhan Pamuk

Halının üzerinde üç tekerlekli bir çocuk bisikleti duruyor. Tekerlekleri ve selesi mavi, yüklüğü ve ön çamurluğu kırmızı. Çamurluğu tabi ki görünüş için; evlerde balkonlarda, çamursuz yüzeylerde, küçük çocukların ağır ağır sürmesi için yapılmış. Ama gene de çamurluk ona bir doluluk ve tamlık veriyor. Sanki bisikletin eksik yanlarını örtüyor, onu yaşlandırıyor, olgunlaştırıyor, yüksek ve genel bisiklet düşüncesine yaklaştırarak ciddileştiriyor. Ama sessizliğin ve kıpırtısızlığın içinde bisiklete daha da bakınca beni ona bağlayan, onunla ilişki kurmamı sağlayan şeyin bütün bisiklerde olduğu gibi gidon olduğunu hemen anlıyorum. Bisikleti, gidonu yüzünden bir canlıya, bir yaratığa benzetiyorum. Gidon, bisikletin başı, alnı, boynuzları. Bisikletin kişiliği hakkında , tıpkı insanların ilk yüzlerine bakarak yaptığım gibi, ilk gidona bakarak bir izlenim ediniyorum. Bu tombul, küçük bisiklet, bütün kederli bisikletler gibi boynunu bükmüş, gidonunu ileriye doğru değil, hafifçe yana çevirmiş. Gelecek hakkında beklentileri bütün kederliler gibi sınırlı. Gene de plastiğinde, halı üzerinde kendiliğinden öyle duru-duruvermesinde kederi unutturan bir rahatlık var.

Yarı karanlıkta sessizce mutfağa girdim. Buzdolabının içersi, uzak ve mutlu kentlerin bulvarları gibi, ışıl ışıl ve kalabalık.

Bir bira aldım. Boş yemek masasına oturup ciddiyetle içtim. Plastik ve saydam karabiber değirmeni gecenin sessizliğinde bana bakıyordu.

Akşamsefası

ŞÜPHELİ ŞAHIS

Kinyas Bülbül

-İyi günler efendim.. ben bir yetkili'yle görüşmek istiyordum

-bir yetkili'yle görüşmeyi gerçekten çok mu istiyorsunuz

-evet, efendim.. bir yetkili'yle görüşmeye o kadar açım ki, düşüp bayılabilirim

-peki bir yetkili'yle görüşünce ne olacak

-başım göğe erecek.. kıçım tavana vuracak.. gözüm açık gitmeyecek.. ben bir yetkili'yle görüşmeye o kadar dolu ve arzuluyum ki, belki de bu hâlime bir değil, bin yetkili bile yetmeyebilir

-çok ilginç.. peki, bir yetkili'yle hangi konuda görüşmek istiyorsunuz

-her konuda görüşebilim.. yeter ki görüşeyim.. sahura kadar açığım.. bir nevi seven-eleven'im

-o zaman size bir şey itiraf edeceğim.. ben bir yetkili'yim

-ne.. gerçekten mi.. sahi mi.. öz mü.. essah mı.. hakkaten mi.. oh realy mi.. yâni siz.. aman tanrım.. siz.. siz.. siz, gerçekten bir yetkili misiniz

-hem de nasıl.. öyle yetkili bir yetkili'yim ki o kadar olur yâni

-ne kadar olur yani

-ne kadar isterseniz, o kadar olur yani.. evet, işte, karşınızda tam teşekküllü bir yetkili bulunuyor.. buyrun, benimle hangi konuda görüşecektiniz.

-hayır, inanmıyorum.. yoksa düş mü görüyorum.. lütfen bir çimdik atın bana.. oh.. evet.. güzel bir çimdikti.. bir de sırtımı çiğneyin.. belimi kütürdetin.. boynumdan öpün.. aman tanrım.. bir yetkili bu.. hem de sahi, hem de öz.. hem de oh realy.. durun size doya doya bakayım

- abartmayın lütfen.. bir yetkili, nedir ki.. bir mevhum, bir kavram, bir fenomen, bir tat, bir doku, bir, biir, neyse.. ben de sizin gibi bir anneden, iki babadan, üç görümceden olmayım.. ben de sizin gibi etten-kemikten, DNA moleküllerinden ve 22 kromozom'dan ibaretim

-hayır.. hayır.. lütfen bırakın bu alçak gönüllülüğü.. siz bir yetkili'siniz.. istediğiniz an, istediğiniz konuda istediğiniz anda, istediğiniz yerde patır patır yetkinebilirsiniz

-tamam, tamam.. geçelim şimdi bunları.. sizin için ne yetkinebilirim.. buyrun, sizi dinliyorum.. evet sizin için yetkinmek istiyorum

-estağfirullah

-yok.. esta, esta.. ben bir yetkili'yim ve yetkimin son damlasına kadar sizin hizmetinizdeyim

-fakat nasıl olur.. erk ve yetki sizdeyken nasıl hizmet edebilirsiniz.. lütfen böyle konuşmayın.. beni incitiyorsunuz

-incinmek bir sağlık belirtisidir.. aklı sağ olan incinir.. bu yüzden endişelenmeyin ve benimle hangi konuda görüşmek istediğinizi söyleyin.. hadi lan

-fakat bir yetkili'yle nasıl konuşulur bilmiyorum.. yanlış bir hareket ve hatalı bir devinim yapmaktan, telaşlı bir ivme kazanmaktan korkuyorum.. benim doğduğum köyleri, gece yetkililer basardı.. onun için bir yetkili görünce, ödüm bokuma karışır.. tut saçlarımdan, yere yere çarp, bana hayvan dışkısı yedir, çırp biraz

-lütfen, sakin olun, kendinize kendinize mukayyet olun.. mukayyet arapça sahip olmak demektir.. teşekkür ederim.. şimdi kendinize gelin lütfen

-hayır, tamam, gelicem.. lütfen.. lütfen.. vurmayın.. dökmeyin.. sarsmayın.. horsmayın.. forsmayın.. benim doğduğum köyleri il yaptılar.. o zaman bana da il'li'ymişim gibi davran yetkili bebek.. davran biraz

-hay, allah.. bakın, ben bildiğiniz yetkili'lerden değilim.. telaşa mahal yok.. ama mahallede telaş çok

-fakat ben de bildiğiniz etkisiz elemanlardan ve şüpheli şahıslardanım.. hayır.. hayır.. lütfen.. gutın tak, ya da takma.. ben sadece bir yetkili'yle görüşmek istiyordum.. hayır.. lütfen.. görüşmecim yeşil soğan göndermesin.. karanfil kokmasın cigaram.. dağlarına yetkili gelmesin memleketimin

-bakın, giderek, kamuya ve umumi ahlaka alenen ve delonan hatta alen delonan tahkir ve tefkir, kafkür, tüf, kaf felan neyse, kamuya aykırı bir insan oluyorsunuz ve her an toplatılabilirsiniz.. ben bir yetkili olarak sizi uyarıyorum.. lütfen titreyin ve özünüze dönün

-özür dilerim.. fakat kendimden öylesine uzaklaştım ki birden artık kendime dönmem bir kenara, kendime misafir gelebilmem bile ihtimal dahilinde değil, ihtimal şu sıra onkoloji servisinde.. oysa ben sadece bir yetkili'yle görüşmek istiyordum.. birden.. birden.. durun.. durun..

-ilk defasında olur böyle.. sonra sen de alışırsın.. benim doğduğum köylerde görünen köy, korucu istemezdi.. uzat saçlarını, provitamin B 5 katkısı vereyim bebek

-tanrım.. fakat.. evet.. karşı koyamıyorsan, zevk al, sürünmeden kazanırsın demiştir mutlaka birileri.. ey erkine kurban olduğumun bir yetkili'si.. yetkin ki yerin bu değil.. sana sığmayacak yetkili makamları kim şey etsin.. neyse.. yekte yavrum yekte, yekta künkör özden, malumatlar ekte.. ne mutlu, mutlu aküleri

on üç artı bir

../..

hayat'metre'si iki din açılıyor
tevatür boz duru ziyade kirli
çıldırmak da uzun zaman alıyor
tekerlek üzeri cam kenarı aşk
hüzünlerin de patenti oluyor
sesi insana benziyor diye
konuşan kuş sayılır ya papağan
renkler bile yanyana
gelmeye ürküyor
gökkuşağı geceleri çıkıyor
yaraları saya soya seviniyorlar
ve faks çekerek ayrılıyorlar
meyva'nın ekşimesi:küsmesi mi
yoksa can çekişmesi mi

../..

on üç artı bir

Akşamsefası

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, "parasında değil prensibindeyim" sözünü gerçek anlamına kavuşturabilecek miyiz?

İnanır mısınız, uzun geceler boyu düşünüyorum, öyle bir soru sorayım ki cevabı umutlu olsun diye. Bulamıyorum... Lafı uzatmayayım, "parasında değil prensibindeyim" sözünü gerçek anlamına kavuşturabileceğimiz konusunda da en ufak bir umudum yok. Ne acı.

Bakınız, toplum olarak en büyük zaaflarımızdan biri de geçmişimizden utanç duymamız, geçmişimizi saptırmamız. Çok basit bir örnek vereyim: Akademik çevrelerdeki saygınlığıyla tanıdığımız bir dostum, hayli enteresan ve palyi uğraşma gerektiren bir araştırma yapmıştı. Araştırmanın sonuçlarına göre, Türkiye genelinde, liselerdeki matematik sınavlarının not ortalaması 5.18. Her fırstta "Aaa, lisedeyken matematiğim acayip kötüydü" diyenlerin geçmişine inildiğinde ise, arşımıza çok daha yüksek bir ortalama çıkıyor: 6.03... Değerli akademisyen dostum, bunun üzerine, araştırmanın çapını genişletiyor ve çeşitli gençlik mekanlarında bir tepki ölçüm testi gerçekleştiriyor. Bire bir yapılan görüşmelerde gençlere önce "Sen çılgınsın" deniyor. Yüzde 90'ı aşan oranda olumlu tepki alınıyor ve ifadeler giderek ağırlaşıyor. Manyaksın, adisin, sapıksın, (afedersiniz) puştsun!.. Ağzı kulaklarındaki genç arkadaşlarımızın oranı yüzde 85'in altına düşmüyor. Ve sıra son cümleye geliyor: "Matematiğin iyiymiş!" Gençlerin yüzde 82'si bir anda feci bozuluyor. Erkeklerin bazıları saldırganlaşırken, ağlayarak uzaklaşan kızlar görülüyor.

Evet, biz toplum olrak geçmişimizden utanmayı bir alışkanlık haline getirdiğimiz gibi, lisedeyken matematiğimizin iyi olduğunun söylenmesini de hakaret sayıyoruz. Ne acı...

Şimdi yine lafı dağıttığım düşünülecek, oysa bunları anlatmam hiç boşuna değil. Bakınız, ben geçmişimden asla utanmadım. Yoksul bir aile değildik ama zor günlerimiz de oldu ve çocukluğumda bakkal çıraklığı yaptım. "Prasında değil prensibindeyim" sözüyle ilgili ilk derinlikli düşüncelerim de o dönemde belirmeye başladı. Geçmiş günün parası, beş liralık sipariş götürürdünüz, iki kuruşluk bir hesap karışması oldu mu teyzeler amcalar kapı arlığından tokadı aşkederlerdi: "Bir kuruşun iki kuruşun önemi yok, parasında değil prensibindeyim." Bu surette epeyi tokat yedim...

Kasap çırağı bir arkadaşımız vardı, Necmi. Bir gün beni, manavın çırağı Sedat'ı, diğer bakkalın Ali'yi filan toplarladı. "Arkadaşlar," dedi, "bundan böyle ezilmek yok. Parasında değil prensibindeyim ayaklarına karşı isyan başlatıyoruz. Artık tokat yemeyeceğiz..." Biz de heveslendik tabii, akşamları toplanıyoruz, neler yapabileceğimizi tartışıyoruz. Derken mahallede bu iş duyuldu ve Necmi hemen kovuldu. Bir daha da hiçbir zengin mahalle esnafında iş bulamadı, gecekondu bakkallarında çalıştı. Esasen, zaman zaman "Acaba Necmi'ye ayıp mı ettik" diye de düşünmemiş değilimdir hani. Neyse...

Neyse diye geçtiğime bakmayın, bu olay beni çok etkilemiştir. Geçen gün bir folklor uzmanı dostuma da sözkonusu acı anılarımı ve "parasında değil prensibindeyim" sözüyle ilgili düşüncelerimi naklettim. O da bana "Fidayda" türküsünden bir bölümü anımsattı: "Beşyüz altın yedirdim bir ayda/Gitti de gelmedi ne fayda/Başını da yesin bu sevda..." Bu sözleri anımsadığımı, ancak konuyla bir bağlantı kuramadığımı söyleyince, folklor uzmanı dostum bir Anadolu efsanesi anlattı.

Efsaneye göre, "Fidayda" türküsünü yakan yiğide soruluyor: "Böyle bir türkü er kişiye, yiğit adama yakışır mı? Böyle sevda olur mu? Er kişi sevda türküsünde masraf dökümü çıkarır mı ki, bir ayda beşyüz altın yedirdiğini çığırır durursun?" Göğsünü Ankara Ovası'nın deli rüzgârına veren yiğit "Yanlış anlamayın ağalar," diyor, "parasında değil prensibindeyim"...

Efsaneyi dinledikten sonra ilk tepkim "Demek bu, Anadolu topraklarının tarihinden gelen bir şey" demek oldu. Yanımızda bulunan genç bir asistan kardeşimiz de söze karışmaz mı: "Efendim, Anadolu'nun da dışına taşmış bir tarih. Kanuni'nin elçilerinden Kılıçdar Salih Bey'in, Nemçe illerinde yarım kuzu bir salataya sekiz altın hesap çıkaran hancıyı kılıçla ikiye böldükten sonra 'Parasında değil prensibindeyim' dediği biliniyor."

Demek ki, asırlardır prensiplerimiz paradan daha önemli. Bunu kâh "Parasında değil prensibindeyim" diyerek; kâh geçen gün üzülerek kulak misafiri olduğum gibi "Sokiim parasına, moralim bozuldu da onun için vurdum" diyerek ifade ediyoruz. Yalnız, prensip uğruna hayli hasara sebep olduğumuza da dikkat çekmek isterim. Ne acı...

Eh, şimdi bir fıkra iyi gider, değil mi?

Öğretmen, görgü kurallarının işlendiği derste, küçük Ercan'a sormuş:

– Ercan, sana bir çikolata versem, ne dersin?

– "Bir tane daha verin" derim, öğretmenim!

Ercan'ımız, bu cevaptan sonra, sınıfa dönerek "Çikolatasında değil prensibindeyim" şeklinde bir açıklamada bulunmuş mudur acaba?..

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

yabancılaştırma efekti
bir diş fırçası
gelir alır yerini
alışıldık aynanın önünde
kim bu diş fırçası
bana böyle yabancı
aynanın içinde çoğalır gider
esas duruşt
bir kadın geceliği narin kuş
dürülür sızar pijamalar arasına
aa o da nesi
kim bu küçük sinderella terlikler
birden yatak odamızın
ürkünç devriyeleri
yatıyorum aman hişşt
sakın o terlikler duymasın
bir yabansı işte bize kendi evimiz
kendimizi seviyoruz
başkasına vakit yok
bu bir bekar padişahlık
ev sahibinden kaçamak
bir federe devlet
gorbaçov'dan gizli
bakkal da biliyor her şeyi
taksi şoförleri de
bıyık altı gülücük
nasılsınız ağbi
yirmidört ocak cuma
pembe bir kaada yazdım bunları evde
dürdüm büktüm koydum yelek cebime
yağmur ile arkadaş bir taksiyle
geldik rum elinin hisarından küçük sahneye

Akşamsefası

Mavi senin rengin. Sen bensin.

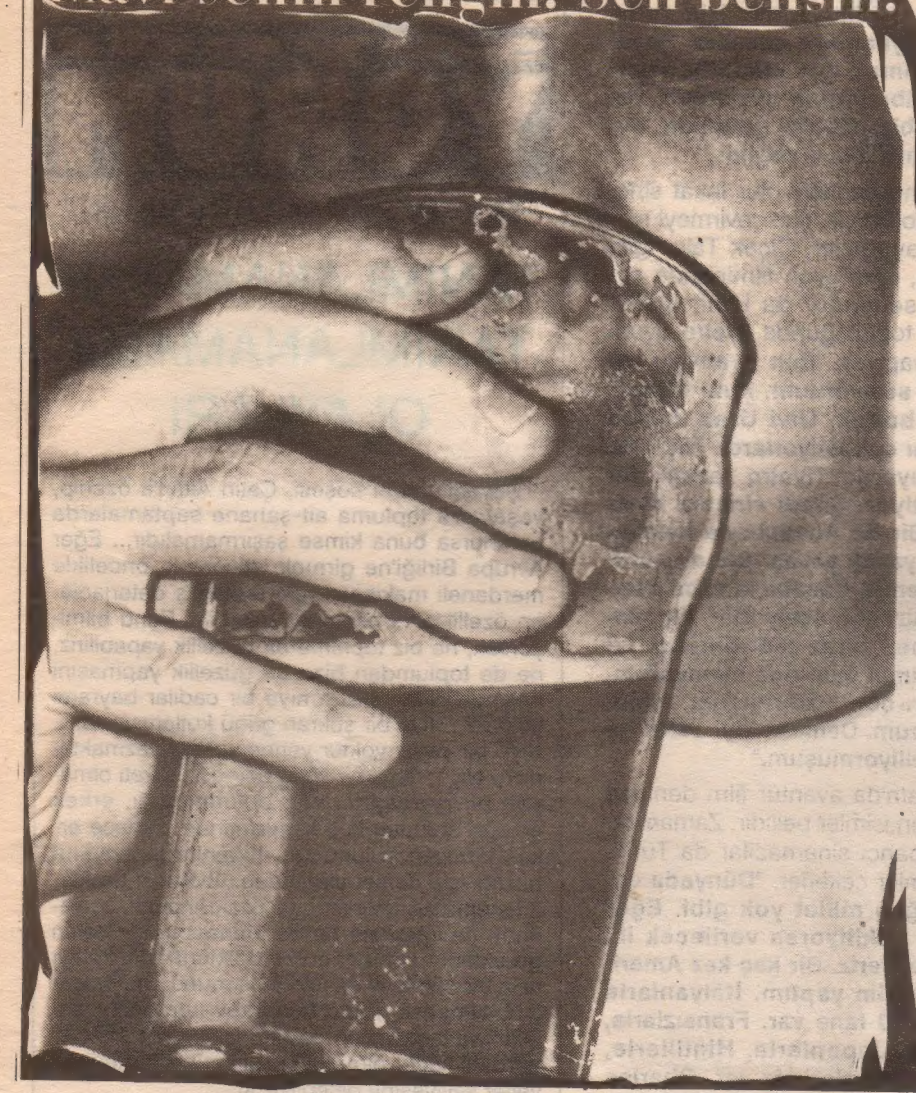

Mavi bir deniz görürsen rüyanda, birini özlersin. Uyanınca yoktur işin, zaten denizi de unutursun. Çayını içer, dalar gidersin. Ama çok ilişkin var yakana yapışmış, çabuk dönersin. Neden terlememişsin?

Bencilsin. Onu ister durursun. Banyondaki aynaya rujla yazılmış iki sözcük, onlarca kitabından daha senindir. Sen biraz da inanırsın. Yarını bilmezsin. Yağmurla ıslanıp sevinirsin. Basitliğin öyle derindir ki, mavi olur. Mavi senin rengin. Sen bensin. Peki nerdesin?

Mavi olmayan gözlerine dalmak, kaybolmak için gezersin. Sokakta rastlamak, onunla oturmak, çok da konuşmadan, çok da sıkılmadan. Sonra gitmek, arkasından bakmak, sonra dönüp onun sana bakması. Eline koyup uçurduğu öpücüğü izlemek. Gelir mi dudağına?

Sonra bir bira alırsın. İçmediğin halde sigara yakar, yarısında söndürürsün. Yarısında söndürdüğün yerdeki sigara. Diğer yarısı dierlerindeki aşk. Öylece denize bakıp durursun, sonra bir bira daha alırsın. Bir sigara daha yakarsın. Mutlu musun?

Memed Erdener

ALMAN'IN İSİM İŞİ BİTTİ KESİM İŞİ KALDI...

Halit Çapın

Alman'ın, "isim" işini halletmişler... Lüther'miş ismi... Gayetle kısa ve kesin, Lütfü yapıp çıkmışlar... O kadar!..

İsim işi tamam da, "kesim" işine gelince?..

Ayıkken de iknaya çalışmışlar, rakı altı yaparaktan da... Ama ıhh... İşkembe, paça, kokoreç bile yedirtmişler... Alman dayanıklı... Öldür allah şimdilik bu sünnet işine yatmamakta... Tuhaf! Acep neden?

Mamafih, sevap şu anda bile diz boyu ama, bunu adam boyuna çıkartmak için öbür tarafın yeşillik kısmında bir ağaç altı kapmak için Alman'ı kesime razı etmek şart...

Aksaray'daki o restoranın çalışanı, çalıştıranı, oturanı, kalkanı Alman'ı gönül rızasıyla hacamat etmek için plan üstüne plan kurmakta ki görülesi... Çünküm zorla yapmanın hiç kıymeti harbiyesi yok...

Bu Alman kim mi? Bu Alman kurban olduğum yaradanımın bi güzel işi. Eee, hep **"Othello"**da **"Arabın İntikamı"** olacak değil ya... Bu da say ki Osmanlının intikamı... Sen bir milyon küsür Türk'e kalk Alamanyalarda olmazca numerolar yap, yeraltında kömür küret, yeryüzünde çöp toplat, lağım kazdır, mezar açtır... Bunun da bir karşılığı olacak elbet... **"Kısa çöp, uzun çöpten bir gün hakkın alacak"** elbet... Karşılığı işte bu Lüther... Yani yeni ismiyle Lütfü... Lütfü Lüther, almanya'dan kalkıp gelmiş, şimdi Aksaray'da komilik yapıyor, yer siliyor, bulaşık yıkıyor... Ve de gayetle iyi yıkıyor... Bir milyona karşı bir ama, ossun!.

* * *

Lüther Lütfü -ki yaşı 21- üç ay önce cebinde 300 markla Hamburg'dan Katmandu'ya doğru yola çıkmış... Bizde, herif üç bin kağıt ile işinden evine gitse avradı bozuk çalar. Alman'daki yürek muhkem... Ama Acem hududunda yolu kesilmiş... İyi de olmuş... Lüther Lütfü, bundan sonra İstanbul'a ve dahi Aksaray'a düşmüş. 300 mark bu arada olmuş tebeşir... Alman'ın yüzünün rabbanisi silinmiş açlıktan... Dönüşmüş manken Twiggi'nin erkeğine...

Aslanım benim Aksaray! Anında koltuk çıkılmış ordaki bir restoranda Alman'a... Sevabına: **"Ye lan kardeşim Alman! İç len kardeşim Alman! İsmin ne len? Lüther mi, olmadı... İsmin Lütfü... Tamam, Alman Lütfü! Yatacak yerin mi yok? Yat ülen burda kardeşim Alman... Paran yok mu? Gir ülen bulaşığa Alman!"**

Alman şimdi mis... Yani bulaşıktan arta kalan zamanlarda... Onun anlatısına gelince: Önceleri çok korkmuş... Çünküm neden dersen, Aksaray'ın yarısı çok palabıyık... Onun için başlangıçta Alman, restoranda uyku tulumuna girdi mi, çift fermuar çekiyor... Tavşan uykusu, onun korku ile karışık uyuduğu uykunun yanında **"yedi uyuyanlar ve dahi kıtmir"**in uykusu... Sonra bakmış ki Lüther, Türkler gayetle iyi... Hele Türkler, içtikten sonra fevkalade iyi ve de hiç tehlike yok, rahatlamış... Alman'ın komilik saatlerinde tuzu kuru... Çünkü Türk rakı içti mi, ya can alır, ya canını verir... Burda can vermekte Türkler: **"Ülen Alman'a bak garip gardaş... Gel otur ülen Alman... İç ülen Alman... Ye ülen Alman... Na bu da harçlığın ülen Alman... Hadi işkembeye gidiyoruz ülen Lütfü... Yahu bu gece bi de paça içirtsek bu fukaraya... Dün kokoreç yedi kustu... Alışır, alışır... Hadi diskoteğe ülen Alman."**

İşte bu **"hadi diskoteğe"** dendi mi, Alman Lütfü tüyüyor. Bi tek bu lafa karşı... Çünkü bir kere daha götürmüşler... O, kendini Evropalarda sanmış, bir erkeğin yanındaki kıza sarkmış dans etsin diye... Alman'ın yediği tek dayak o... Şimdi işkembeci dediler mi tamam da, diskotek denildi mi Alman Lütfü pırrr... Demek dayağı sevmiyor.

Alman'ın halleri bu haller... Bir yerlere gitmeye hiç niyeti yok... Türkçe öğrenmeye başlamış bile... Rakıyı fazla içince **"Ben kelle oldum abiler"** demesini biliyor... İşkembecide çorbanın üstüne iki tane zerde götürmeden edemiyor... Oysa milletin beklentisi, Alman'ı sünnete razı edebilmek... Sünnete razı edebilmek ve zerdesini yiyebilmek...

YAŞLI KADININ TÜRKÜSÜ

Ermiş değilim ki
Gizli şeyleri bileyim.

Namus yaşlı kadınlara vergi,
Beni üzen de bu ya:
Ah, öyle dertliyim ki
Kocadım diye.

YAŞLI ADAMIN TÜRKÜSÜ

Yaşlandım artık,
Bunca yıl yaşadım,
Çok şeyler öğrendim ama
Dört bilmeceyi çözemiyorum.

Biri güneşin çıktığı yer,
Biri ayın ne idüğü,
Biri kadınların kafası,
Biri de insanlarda bunca bit.

(Eskimo Şiirleri, Çev:Talat Sait Halman)

Akşamsefası

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

KUDRET KARADAĞ

Bizler de 60 yaşını geçtik. Yerimize de adam yetişmedi maalesef. Gönül istiyor bizlerden daha iyileri yetişsin." .

İstanbul, Kadıköy'de doğdum, 1934 senesinde. Bugünkü Fenerbahçe stadının hemen yanında. Çocukluğum pek mutlu geçti sayılmaz. Çocukluğumun daha baharında 2. Dünya Savaşı patlamıştı. Bildiğiniz gibi o yıllarda ekmek bile karneye bağlıydı. Işıklar devamlı sönüyor, İstanbul her gece karanlığa gömülüyordu. İlkokulu bitirdiğim zaman savaş da bitmişti. Ortaokul, sanat okulu derken askerlik geldi çattı. 1956'da terhis olduğumda, teskereyi kutlamak için arkadaşlarla Beyoğlu'na çıktık. Pasaj kutlama için o zamanlar en ideal yerdi. Bu eğlence sırasında masamıza bir beyefendi geldi. Yönetmen olduğunu, filmde oynayıp oynamayacağımı sordu. Ben de oynarım dedim. Zeki Canlı'ydı o beyefendi, bugün artık yaşamıyor. İlk filmim Ağla Gönül'dü, rejisörü Tekin Akpolat. Ne yazık ki akıl hastanesinde öldü. 40 sene geçti, bu 40 seneye yaklaşık 3000 film sığdırdık. Bizim hayatımız renkli olduğu için seneler çabuk geçiyor."

Kudret Karadağ tesadüfen tanıştığı sinemada 3000'e yakın filmde oynamış. Avantür filmlerin unutulmaz yüzlerinden. Yeşilçam'ın en tanınan, bilinen yüzleridir **"kötü adam"**lar, karakter oyuncuları.Kolay kolay unutulmazlar. Çoğunun rekor sayıda filmi vardır.Hangi filmi izleseniz bu yüzlerden birini mutlaka görürsünüz. Ahmet Tarık Tekçe, Danyal Topatan Bir dönem Yeşilçam'ın en iyi kötüleriydi. Atıf Kaptan, Aliye Rona, Altan Günbay, Kenan Pars, Bilal İnci, Erol Taş, Önder Somer gibi daha bir çok isim var sinemanın "kötüleri" arasında.**"Kötü adam olarak başladım öyle devam etti. Çok tepkiler aldık, taşlandık, yuhalandık, kovalandık. Ama bugün Anadolu kültür olarak gelişmiş durumda ve bizleri çok seviyorlar. Hatta Türk Sineması'nın yükünü çektiğimiz için bizlere ayrı bir sevgi gösteriyorlar. Yeşilçam bir ocaktır. Halka malolacak kişileri ocaklar çıkarır, okullar sadece diploma verir. Bakın Türkan'ı Karagümrük'ten, Erol'u Cankurtaran'dan Yeşilçam çıkarmıştır. Herbirimizi bir köşeden çıkarmıştır ve boş çıkarmamıştır. Bunlar halkın gönlünde senelerce kalmasını bilmişlerdir. Bizim yerlerimiz doldurulamıyor. Arkadaşlarımızın kimi vefat etti, kimi hasta, sakat. Bizler de 60 yaşını geçtik. Yerimize de adam yetişmedi maalesef. Gönül istiyor bizlerden daha iyileri yetişsin."**

Kudret Karadağ'ın sinemaya geldiği yıllarda Turan Seyfioğlu, Kenan Artun, Muzaffer Tema, Mahir Özerdem, Süavi Tedü, Orhan Günşiray, Ayhan Işık vardır başrollerde. Oynamadığı jön, oyuncu yok gibidir. Yine de en çok Cüneyt Arkın'la film çevirmiştir.**"Cüneyt iyi bir avantürcü. 30 sene avantür yaptı. Hemen hemen 30 sene beraber çalıştık."** Ben daha iyi "kötü" oynarım diye düşündükleri, rekabet ettikleri oluyor muydu? **"Yok, bizim çocukların arasında olmaz. Zaten filmlere yetişemiyorduk. Herkes kendi çizgisinin oyuncusudur. Ne ben Süheyl Eğriboz olabilirim, ne o Kudret olabilir."**

Kudret Karadağ gençlik yıllarında kötü adamlığın, Yeşilçam'ın has oyuncularından Ahmet Tarık Tekçe'ye çok benziyordur. Ahmet Tarık Tekçe'nin setten sete koştuğu yıllardır. **"Büyük bir benzerliğimiz vardı Ahmet abiyle. Biraz rahatsız, biraz da kilolu olduğu için, bir de saatle çalıştığı için avantür sahnelerini yapmamı bana teklif ettiler. Vakit buldukça yapıyordum ve bundan çok mutlu oluyordum. Zamanla ben büyük, dişli roller oynayınca Ahmet abi çekiniyordu beni çağırmaya. Sonunda 'Kudret artık yeter' dedi. 'Sinemada sen de kendine göre oyuncusun, bundan sonra sana yakışmaz.' Öyle bir oyuncu sinemamıza değil, dünya sinemasına zor gelir."**

Kudret Karadağ için oyun oyundur. Kötü adam rollerini de severek oynar. Kendi oynadığı tipler, en sevmediği insan tipleridir aslında. **"Topluma zararlı insanlar. Bunların nasıl zararlı olduklarını, sonlarının ne olacağını halka vermek için en iyi şekilde oynamaya çalıştım. Başarılı olabilmek için kumarhaneleri gezer, kabadayıları gözlerdim. Severlerdi bizi. Benim görüntüm oydu ama hayatım o değildi."**

7 yıl önce emekli olur fakat sinemadan kopamaz, film çevirmeyi sürdürür. Kaygısızlar, Çiçek Taksi gibi dizilerde, televizyon filmlerinde oynar. İki sezondur da İzmir Kültür Sahnesi topluluğunda tiyatro oyunculuğu yapıyor. **"Ben tiyatroyu zaten çok seviyordum. Avni Dilligil, Behzat budak, Ulvi Uraz tiyatro yapmamı çok istiyorlardı. Hiç vaktim olmuyordu. Tiyatro hazırlık dönemi istiyor. Şimdi sinema biraz durdu. Bir de Anadolu'yla helalleşiyoruz yavaş yavaş. 8-9 ay sürüyor turnemiz. Kasaba kasaba geziyoruz. Bizi çok seviyorlar. İlk çıkışımda ben biraz tedirgindim. İyi adamı şimdi tiyatroda oynuyorum. İnsanları çok kızdırmıştım, şimdi ağlatıyorum. Demek ki iyi adam da oynayabiliyormuşum."**

Yeşilçam'da avantür film denince akla gelen isimler bellidir. Zaman zaman yabancı sinemacılar da Türkiye'de filmler çekerler. **"Dünyada çalışmadığım millet yok gibi. Eğer avantür çekiliyorsa verilecek ilk isimler bizleriz. Bir kaç kez Amerikalılarla film yaptım. İtalyanlarla belki 50-60 tane var. Fransızlarla, Ruslarla, Japonlarla, Hintlilerle, İranlılarla filmlerimiz var. Charles Bronson'un, Toni Curtis'in filmlerinde oynadım. Adamlar şaşırıyorlar, bu kadar tecrübeli oyuncu Türkiye'de ne arıyor diye. Bilmiyorlarki kamerayla yatmış kamerayla kalkmışız, binlerce film yapmışız. Lisan zorluğu çekiyorduk ama sanatın lisanı tektir denir. Adam kamerayı koyduğu zaman bizim çocuklar ne çekeceğini anlıyorlardı."**

Yılmaz Güney'le de çok filmi vardır Kudret Karadağ'ın. Fakat fikir olarak pek barışık değillerdir.**"Sanatına hürmetim sonsuz. Sinema için büyük kayıp. Ama fikir olarak barışamadık hiç. Yiğidi öldür hakkını yeme derler. Senarist olarak da, yönetmen olarak da, oyuncu olarak da 10 numaraydı. Kinci değildi. Münakaşa da etsek filmlerinin çoğunda oynadım."**

Yeşilçam'lı olmaktan mutludur, Yeşilçam'ın kötülenmesini doğru bulmaz. Yine de eskiye göre ortamın, ilişkilerin çok değiştiğini düşünür. **"Biz Türkiye'nin her tarafında seviliyoruz, sayılıyoruz. Bunu bize sağlayan Yeşilçam'dır. Suç sinemanın değil, ona layık olduğu değeri vermeyen devletindir, bazı yapımcılarındır. Bana göre ilişkiler eskiden daha güzeldi. Zaten halkın da tek eğlencesi sinemaydı. Çok değerli insanlar vardı bizim geldiğimiz yıllarda. Daha bir kardeşlik havası esiyordu. Sevgi, saygı daha güzeldi."** Çok renkli bir kişilik Kudret Karadağ. Neyzen Tevfik'le tanışmış, Urfalı Babi'nin 40 yıllık arkadaşı. Dağarcığında Neyzen'den, Babi'den onlarca şiir ve nükte var.

CAN BARSLAN

şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER ve YORUMLARI"

TANIMLANAMAYAN TANIMLANAMAMA OLAYLARI

Şeyedi-yorum köşesi, Çetin Altan'a özenip, yaşam ve topluma ait şahane saptamalarda bulunursa buna kimse şaşırmamalıdır... Eğer Avrupa Birliği'ne girmek istiyorsak, öncelikle merdaneli makinalar için üretilmiş deterjanların özelliklerini bilmemiz gerekir... Bunu bilmiyorsak, ne biz topluma bir güzellik yapabiliriz, ne de toplumdan bize bir güzellik yapmasını bekleyebiliriz... Bizde niye bir cadılar bayramı yoktur?.. Niye bir şükran günü kutlamıyoruz?.. Niye bir yazar yoktur yerine yokşur yazmaktadır?,. Niye, değil bir ağaç gölgesi, işareti olmayan bir işaretçinin bile bulunmadığı, erkek erkeğe oturulan köy kahvelerinde, sadece erkek tarafının bulunduğu düğünlerde ayağına bastığı için damat tarafından öldürülen bıyıkları terlememiş gelinler niye uzak Anadolu ilçelerinde ne internete ne de menapoza girmenin gereklerini yeterince bilmediklerinden dolayı asla bir cümleye başlarken sonunun ne olacağını bilmeden doğru dürüst bir paragraf yazabilen yazarlarımızın sayısı hiç değilse Hindistan'daki kadar olmadan nasıl mübaşir medeniyetler seviyesine gelebiliriz ki...

Bu hafta yazımızı, anlamsız gibi görünse de tanımlanamayan tanımlanamama olaylarına ayırdık... Birkaç yıl önce uykusuzluk çeken g.H., geceyarısı balkonda otururken tanık olduğu bir olayı şöyle anlatmaktadır... **"Eeeee.. Ee!.. Şşş... Eee!.. Ee,eeee!.. Eee... Mmm?.. M?. Eeeee... eee.. Ee.. Aa.. Ee!"** Şeklinde devam etmektedir... G.H.'nin tanık olduğu bu olay nasıl bir şeydi ki zavallı adam onu anlatacak bir kelime dahi bulamamaktaydı... Gene benzer bir olay da 34 yaşındaki Y.Z.D.'nin başına gelmişti... G.H.'ye oranla gördüklerini daha açık ve anlaşılır ifade edebilen Y.Z.D.'yi dinleyelim... **"Naha şurdan şöyle şeyederek, şööööyle bir şeyle geldi ve ben onu orada şey olduğu sırada arkasında da şeyler çıkararak şeyederek tekrar ilk şeysi gibi ordan yokoldu..."** Bu iki ifadeden anlaşılan şey şudur... İlginç bir şeye asla salaklar tanık olmamalıdır... Kelime dağarcığı yetersiz, gördüğünü anlamayan, anlasa bile anlatamayan şavalak adamlarla nasıl muazzez medeniyetler seviyesine çıkabiliriz ki.

Aslında gördükleri olay da şuydu.. **"Canı kızartma yapmak istemeyen bir fritözün, zikzaklar çizerek hızla bulutların arasında kaybolması ve arkasından onu kovalayan elli kadar ince doğranmış çif patatesin marşlar söyleyerek onu araması, ve bu sırada da yaban ketçaplarının saldırısına uğramaları."** Bu basit doğa olayını bile anlatamayan adamlarla biz nah gireriz muşaffır medeniyetler arasına.

Son olarak desek ki 13 artı bir, eşittir 68 milyon eder... Kuşkusuz birçok insan buna gülecektir... Fakat arkasından da bir akrabamın, 13 artı bir tutturarak 68 milyn kazandığını eklesem, bu ince kelime oyunu karşısında acaba utanacaklar mıdır?.. Bu haftaki ağır ve felsefik yazıdan sonra diyoruz ki haftaya eğlenceli bir konuyu anlatalım... **"Bir Cosmo kadını, Bidondan Sürahiye Su Dolduran Adam anıtını gördüğünde ne düşünür?.."**

Hoşçakalın...

Akşamsefası

Muhsin Kızılkaya

CİNS İSİMLER

Kentin starı, köyün yıldızı veya İbo'nun dramı...

"İnsanlar beni görmek için deli oluyorlar. Onlara bakınca, annesinin dahi görmek istemediği o küçücük kızı, kimse tarafından sahiplenilmediğim yılları hatırlıyorum. Şimdi beni görmek isteyen insanları cezalandırarak müthiş bir haz duyuyorum; fakat gerçekte onları değil, geçmişte beni Norma Jean olarak görmek istemeyen insanları cezalandırıyorum."

Marilyn Monroe

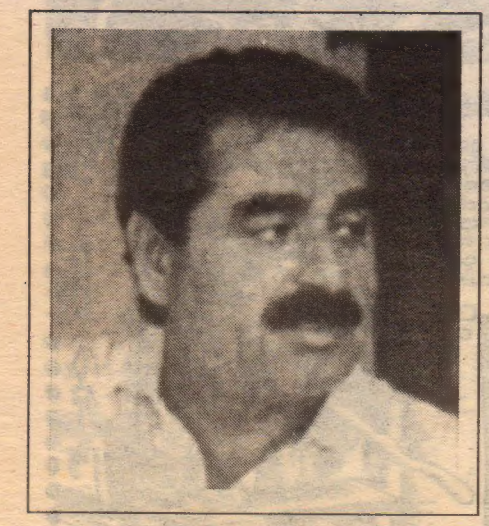

Star olmak kentli insanlara mahsustur. Starlar kentlerden çıkar. Zaten kentlerde erişirler "star" payesine; köylerde ünvanı "star" olan insan yoktur. Köylerin yıldızları vardır. Gökyüzü oralarda daha alçaktır sanki, yıldızları daha parlak görülür. Yıldızlar geceleri yol gösterir meçhul yolculara; oralarda oturanlar, onlara yol gösteren doğanın bu kıpır kıpır yaratıklarına, birilerinin çok uzaklarda "star" dediğini bilmezler bile.

Köylerde, isimlerinin önünde "star" payesi olan insanlara pek rastlanmaz. İnsanlar oralarda kolay kolay yükselip göklerini aydınlatmaz; yukarılara sıçrayanlar evliyadır; ermiştir; peygamberdir. Hani birileri çıkar da, önlerine geçerse ve onlara mutlaka bir paye verilecekse, "star" değil de, "yiğit", "babayiğit", "agit", "kahraman" sıfatını hakeder. Ünvan, yiğitlik, mertlikten alır kökünü; silahın kabzasına iyi sarılan oranın "starıdır" artık. Hem şarkı söyleyerek, türkü okuyarak, dans ederek insan "starlaşmaz"; çok çok "dengbêj" olur adı, "aşık" olur çıkar... Geleneksel toplumlar starlara değil, yiğitlere, agit'lere, kısaca "kahramanlara" ihtiyaç duyar. Burjuvazinin kahramanları yoktur; "kahramanlar" halk arasından çıkar. Kahramanlar umut verir onlara; onun için karamanlara tapınılmaz; ille de tapınılacaksa insana değil, yaradana tapılır.

Bizim starlarımızın çoğu kır kökenlidir. Önce köyde açar gözünü; oranın kültürel ortamında mayalanır; sonra gelir yabancısı olduğu başka bir kültürel iklimde bulur kendini. Geldiği yerlerde, para etmeyen, pek önemsenmeyen yetenekleri, bir anda para yapan, metalaşan bir takım nesnelere dönüşür; başı döner, şaşırır, şoka girer, kimliğini altüst eden bir kültürel şoka...

Sonra sonra alacağı "star" payesi başına bela olur. Elinde kalır; biryerlere bulaşır, avucundan kayar; ne yapacağını bilmez bir duruma gelir.

Aslında hem ona o payeyi veren, hem de o payeyi alan, yani paye dağıtıcıları ile paye alıcıları aynı yerden gelmişler. Tek farkları, dağıtıcıların alıcıdan birkaç yıl önce kentlere gelmiş olmaları. Önde olanlar kendilerini kentli görürler; görürler görmesine ancak yürekleri hala atalarının, belki de babalarının birkaç on yıl önce bıraktıkları yaylalardadır; geldikleri yerlerin dağ havasını özlerler; temiz suyu çeker hala onları; ılgıt ılgıt esen yellerine hasret beslerler. Fakat görgösüzlük yapmazlar(!); itiraf etmezler kendilerine; kendilerini "kentin asıl sahipleri olarak" addederler; bilmezler kentli olmak, aynı evde doğup, aynı evde ölmektir.

Yarattıkları kır kökenli mitler, yarattıkları "starlar" onları çeken dağ havasını, çağlayan hışırtısını, tereyağının buğusunu taşır üzerinde. Bir de, gururu, saflığı ve naifliği... Yani yitirdikleri, kendilerinde olmayan, kaybettikleri şeyleri...Hâlâ özlemini çektikleri şeyleri... Kendilerine itiraf edemedikleri bilinçaltlarıdır starlar; yüksek sesle dalga geçerler onlarla, alttan alta da hayranlık beslerler.

Peki, kentlere "star" üreten köylerde durum nasıldır? Aslında oralarda da durum farklı değil. Önce gurur duyarlarlar onunla; kendi köylerinden çıkan, yedi çocuk sahibi ırgat Mısto'nun oğlunu kara kutunun içinde türkü söylerken, bir filmde ünlü bir artisti dudaklarından öperken gördüklerinde gururlanırlar, göğüsleri kabarır; şişinirler. Çıkar beklerler ondan önce... Yükselen adam onların gözünde hala "star" değil bir "akrabadır"; yırtmış bir hemşehridir. Günün birinde yolları düşerse kente, devlet kapısında bir ihtiyaçları olursa eğer, "akrabaları" ellerinden tutacaktır onların. Bir de, hiçbir zaman erişemedikleri birtakım şeylere, köylerinden biri eriştiği için o artık onların "vekili"dir. Onların adına artist "götürür", onların adına çapkınlık yapar, onların adına söyler türkülerini. Bu alış-verişleri, daha doğrusu sadece verişleri kısa sürer. Bir süre sonra kendilerinden kopmuş ve kentin göklerinde "star" olmuş olan adamın artık oralara kolay kolay dönmeyeceğini anlarlar. Umutları kırılır yavaş yavaş, Mısto'nun oğlu hiçbir işlerini halledemez, kente gittiklerinde evinde misafir edip altına döşek bile seremez... Tam bu noktada yafta hazırdır; artık o onların "gururu" değil; onlar için o, köylerinden çıkmış ve aslını inkar edetmiş bir haramzadedir, kısacası "götü kalkmış" bir inkarcıdır.

Star'ın sonu yavaş yavaş geliyor.

Star köyle kent arasında binamaz durumuna geliyor yavaş yavaş.

Yalnızlaşıyor. Çevresi daralıyor. İçkiye vuruyor kendini; müptelası oluyor keyif verici maddelerin.

Ve son bir hamleyle aslına dönmeye çalışıyor. Yüksek sesle aslını anlatmaya başlıyor. Onu buralara getiren kalabalıklara minnet duyuyor, her bulduğu fırsatta büyük olanın kendisi olmadığı, en büyük olanın onu yaratan kalabalıklar olduğunu haykırıyor. Ama hangi kalabalıklar? Kalabalıklar saflara ayrılmışlar; iki tarafı da memnun etmemişsin; seni göklerine yükseltenler seni "kıro", seni o yabancı göklere gönderenler ise "dejenere olmuş bir adam" olarak görüyorlar artık. Çık işin içinden çıkabilirsen! Debelen...

Star, silah kuşanmak zorundadır artık. Düşmanları artmıştır. Arkasından bir ordu geliyor; bir tabur duyuruyor; bir alay insan onun sayesinde ekmek yiyiyor; sesi artık bir endüstridir. Artı değer üretiyor sesi; mal paylaşımı kavgası başlıyor. Düşmanları, günün birinde bana da lazım olur diye, ses tellerinden değil, topuklarından vuruyor onu; ses tellerine en az zarar verecek olan organlarından...

Artık star için yapılacak tek şey kalmıştır. Aslına dönmek... Kendisini koruyacak korumalarını, bu işi yapan profesyonel şirketlerden değil, aşiretinden, akrabalarından alır. Değil mi, babana bile güvenmeyeceksin artık; çok küçükken ona koruma yollarını öğreten kültür böyle belletmemiş mi ona?

Geldiği yerin değerlerini kuşanır; onlardan olan adamlar alır yanına, doğduğu kente gider; çarşı pazar dolaşır, esnafla sohbet eder; çocukluğunun geçtiği yerlerde gezer, hamallık yaptığı hana gelir, herkes başına toplanır; bütün ahaliye Kola-Fanta ikram eder, çok küçükken doyasıya oynayamadığı domino'yu oynamak için oturtur bir hemşehrisini karşısına, antika gümüş cezveden "mırre" kahvesi gelir, bir başka hemşehrisi, onu kavurucu sıcaktan korumak için havluyla yelpaze yapar, keyifli keyifli yudumlar mırre'yi, tam o sırada ezan okunur; bütün ahaliyle birlikte, sizin değerlerinize ne kadar saygılıyım, bakın ben aslımı inkar etmiyorum, ben de sizden biriyim demek için ayağa kalkar, saygı gösterir tanrının çağrısına, sonra kalkar nakışlı kilimlere göz gezdirir, kucaklaşır herkesle ve bir yerlerden tanıdık bir küfür gelir kulağına... Evet bu sesi tanıyor...Tanıyor ama... (Olay günü Urfa'daydım; herşey aynen böyle oldu.)

Ama bilmez ki... Bilmez ki oralar artık onun bırakıp geldiği yerler değil... Bilmez ki o artık oradakiler için bir "yabancıdır", bilmez ki o artık onların gözünde bir kentlidir... Bilmez ki o artık buralı değil... Hani çocukluğunda, hani ilk gençliğinde, bu serin han duvarlarının örttüğü çarşıda çocukluk arkadaşlarına ne güzel küfürler etmişti... Onlar da ona... Hiç gocunmuyorlardı o zaman... Kimse bana niye küfrettin diye kızmıyordu. Çünkü o zaman onlar eşitti. O da buralıydı, şakayla karışık küferttiği arkadaşı da..,

Ama artık değil... Artık onun kimseye şaka yapmaya hakkı yoktu. Başkalarının göklerinden gelip buranın toprağında kimseyle şakalaşamazdı artık.

Sen artık buralı değilsin...

Ora göklerinde yaydığın ışık artık ulaşmıyor buralara...

Bu iklim bizim; senin değil artık bu coğrafya...

Senin toprağın yok...

Hadi göklere çık; değil mi "starların" yurdu göklerdir.

Bu toprak kabul etmiyor seni.

SEMRA CAN

Akşamsefası

Yazsana Bunları Abi

LEB-İ DERYA SAYIN

GÜNERİ İÇOĞLU

Bir Duvar Var, Üstünde Ne Var?..

Bir sebeple eski evlerde kullanılan bağdadî duvarların nasıl yapıldığını öğrenmem gerekiyordu. Çeşitli mimar ve marangozlara sorduysam da yeterli bir bilgi alamadım. Daha doğrusu anlatılanları anlamadım. Yerinde görürsem daha iyi öğreneceğimi düşünüp, Çengelköy'de yıkılmak üzere olan emektar bir ahşap yalıya gittim. Yalı harap bir durumdaydı ve son günlerini yaşıyordu. Hayatı önünden geçiyordu sanki. Gıcırdayan basamaklardan yavaş yavaş çıktım. İçeriye girdim, o muazzam kirişler, tavan döşemeleri, elle yapılmış pencere doğramaları ve nihayet bağdadî duvarlar, her parça ama her parça eski olmasının bedelini öder gibiydi. Bağdadî duvarların ince çıtalarının üzerindeki sıvalar gibi görünüyordu. İşte böyle bakarken bağdadî duvarlardan birinin üstünde gelişi güzel yazılmış söyle bir yazı gördüm ve donakaldımp **"Ayrılık bile ağlardı. Ayrılık yaşasaydı..."** Haydii, bu nasıl bir söz yahu? Yazar bulunduğu ortam içinde doğuya özgü bir teknikle bu biçare duvarın üstünde kalemini oynatmış, tüm edebiyat alemi içinde ayrılık için söylenecek son sözü de buraya nakşetmişti. Ne diyelim şahıs kimbilir nasıl bir ayrılık yaşadı ki, kısa bir süre sonra aramızdan ayrılacak olan bir ahşap evin duvarında ayrılık derdini eğri büğrü harflerle kısaca dile getirdi...

ENTEL ŞİİRLERİ (2)

Ortaköy'de bir bar inşaatının temeli kazılırken, toprak altında bulunup çıkartılan askılı bir entel çantasının içindeki bir şiir defterinde yazılı, kime ait olduğu bilinmeyen şiirler.

KURU HIŞIRTILAR

Karanlık
Yağmurlu bir sonbahar günü
Her yer ıslak ve sulu
Yürüyorum...
Ayakkabım su alıyor ayaklarım ıslak
Gözlük camlarımda tane tane damlalar
Saçım ıslak gözlerim ıslak
Sakalım, bıyıklarım ıslak
Ama dudaklarım kupkuru
Sadece yürüyorum
Birden arkamda hışırtılar duydum
Galiba takip ediliyordum
Bir de dönüp baktım ki
Üç kuru yaprak peşimden geliyor...

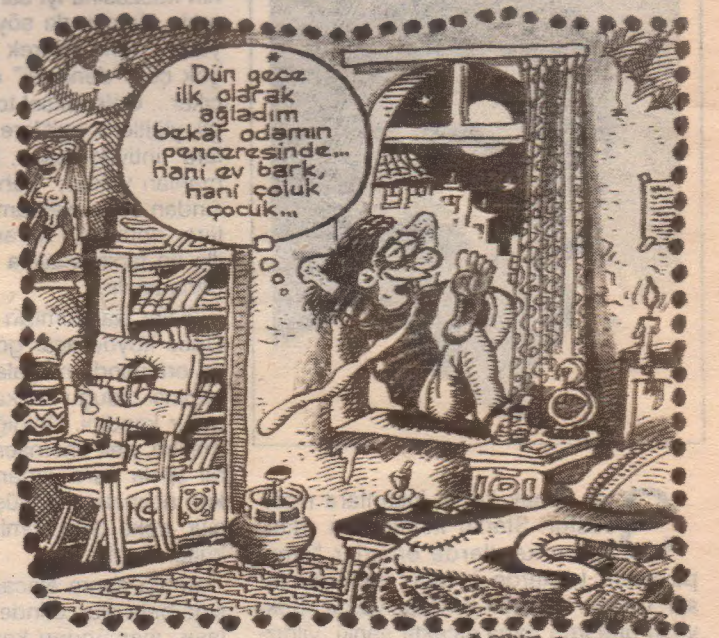

GID GID GIDAAK HINCAL'IN YUMURTALARI SICAAK

HINCAL ULUÇ
(Gazeteci)

Arzum Onan: Podyuma inanılmaz yakışıyor. İnsanın gözlerinin içine bakarak konuşanlardan. Şirin ve tatlı. İnsanın kendine yakın hissedebileceği biri.

Sezen Aksu: Benim için sevgi sembolü. Aynı zamanda güzel, çekici, fevkalade erotik. Yeni klibini seyrettim: ben bu kadar erotik dudak ve göz görmedim...

Müjde Ar: Keyfi, neşesi ve hayat dolu oluşuyla beni hep çekmiştir.

Merve İldeniz: Barbi reklamlarına çıktığında ona aşık olanlar arasındaydım. Birlikte çalışmaya başladıktan sonra onun serseri ruhunu tanıdım, bu beni herkesin tanıdığı Merve'den daha çok çekti.

Duygu Asena: İnsan olarak çok seviyorum onu. Üstelik iyi arkadaşım. Kadın ve gazeteci olarak iyi işler başardı. Aynı zamanda hoş kadın.

Son tercihimi ise söylemeyeyim, dedikodu olur!

aktüel 262/96

Burası Türkiye, Farketmez Bizim İçin Bitirmek Mülkiye

İnsanın, Hincal Uluç Amca'nın bu durumlarını görünce burçlara inanası geliyor.
Hincal Uluç akrep burcudur... Ve Türkiye'de burcunu en iyi bilenlerden ve uygulayanlardandır... Bence burçların tek amaci kendimizi tanımak, hatalarımızın bir kısmını (olabildiğince) düzeltmektir... Ben dünyayı basının mah gibi görüp, iki bacağını açıp yayılanlara sinir olurum. Burçlar bize der ki; sen şöylesin, bunu yapma ya da azalt, sen tutucusun biraz yumuşak bak... sen kelsin, biraz hoşgörülü ol... Bu açıdan bakılınca anlamlıdır burçlar.
Şimdi gelelim Hincal Uluç'un burcu olan "akrebin" nasıl bir burç olduğuna:
Akrep burcu oniki burcun içinde tek "iki"ye ayrılan burçtur. 1. İyi akrepler, 2. kötü akrepler... Hincal Uluç iyi akrepltir... Kabul... Fakat her iki akrepte de görülen en önemli özellik, alt takımlarla fazla ilgili olmalarıdır... Her burcu simgeleyen bir "organ" vardır... Akrebi ise "alt takımlar" ilgilendirir... Yani akrep burcunun simgesi olan organ "genital organlar"dır... Akrep burcu seksidir... Yatıp-kalkıp sex yapmak ister... Doymaz, doyurmazsınız... O kadar aşırıya gider ki işi saplıklara varılır... Dünyadaki bütün astrologların birleştiği tek nokta vardır; bu da akrep burcunun sapık bir burç olduğudur... Kültürlü ve entellektüel akrepler işi usturuplu bir şekilde yaparlar... Tıpkı yandaki kupürde gördüğümüz gibi... Yaaa, işte böyle Hincal Uluç Amca!.. Sonunda yakayı ele verdin!..

Akşamsefası

MERAKLISINA

Ümit Kıvanç

"Hırpalanmamak için kapatmışsın..." Demek kapatacak bir şeylerim var, ne mutlu... Kayıp anası olsam böyle bir sorunum olmazdı. İşte devletin bu işteki en büyük yanılgısı: Cumartesi Analarını kapatacak bir şeyleri olanlardan sanıyor.

Altın yaldız bir şerit üzerinde, düşmemeye çabalayarak ilerliyorum. Fincan kaygan, düşebilirim. Arada bir, tanımadığı bir hayatın ötesine berisine dokunmaya çalışan parmaklar beni ve ayağımı bastığım kütleyi kavradığı gibi havalandırıyor. Sıkı tutunmazsam düşebilirim; tutunmuyorum. Düşme isteğimi yenmem gün geçtikçe zorlaşıyor. Şu anda beni bundan men eden, sadece, tabaktaki birikintinin içinde debelenmenin muhtemel tatsızlığı. Gerçi zor olmaz, yüzer çıkarım tabağın kenarına, orada birikinti de yok, telve de. Sonra masaya atlar, soğumuş izmarit kokan kocaman çöplüğün yanından burnumu tıkayarak geçer, ahşap döşemenin yarıklarından birini yol tutar, tırmanıp yerime geçeceğim sandalye bacağının yanında alırım soluğu. Ama ne âlemi var şimdi? Dokuz kilit altında tuttuğum ıvır zıvırımın kilitlere dokunulmaksızın tarif edilmesi tarifsiz bir zevk. Kilitler anlatılıyor bana.

"Uzaklarda kurnaz bir adam var..." İçişleri Bakanı olmasın?

"Dokuz kilidi vurmuşsun, dokundurmuyorsun kimseye. Şey için... hırpalanmamak diyelim..." Evet, tam da bunun için!

Geçen hafta Cuma akşamı Sezen Aksu Cumartesi Anneleri için yaptığı şarkıyı söyledi ve, "Benim alanım müzik, şarkıyla tepki gösteriyorum, ama herkesin yapabileceği bir şeyler muhakkak var, insanın vicdanı râzı olmaz bu duruma," dedi. Cumartesi günü İstanbul'da tutuklu ve kayıp yakınları haftalardır ilk defa itilip kakılmadı, dövülmedi, yerlerde sürüklenmedi, gözaltına alınmadı. İçişleri Bakanı, iki kere, "Bir daha olmaz öyle şey," dedi. (Gerçi bütün bunlar İzmir'de eğitilmiş köpekler ve olağan gaddarlıkta görevlilerce telâfi edildi, ama ben bu sefer bildik kötülüğe değil, bir nebze iyi olana gözümü dikeceğim ve en azından bir hafta boyunca, gelecek Cumartesi İzmir'de de o vahşetin sergilenmeyeceğini umacağım. Bir kere olsun böyle davranayım, "sadece İzmir'de yaptılar," diye düşneyim, ne olur? Alt tarafı sonunda hırpalanırım.)

"Hırpalanmamak için kapatmışsın..." Demek kapatacak bir şeylerim var, ne mutlu... Kayıp anası olsam böyle bir sorunum olmazdı. İşte devletin bu işteki en büyük yanılgısı: Cumartesi Analarını kapatacak bir şeyleri olanlardan sanıyor. Devlet ya yüzyıllık boyuneğişi tanıyor ya da 1 Mayıs'ın gözleri görmeyen öfkesini. Bunların dışında teşhis edebildiği yegâne duygu, bazen maç sonrasında balkonlardan insan devirmeye, bazen toplu linç girişimlerine yolaçan sözde "milli heyecan"ımız? (Oh olsun, "sözde" lafı sadece "Ermeni soykırımı"nın doğal takısı değil, gördüğünüz gibi.) Cumartesi günleri Galatasaray'dan yayılan titreşimlere bir anlam veremiyor.

Sezen Aksu'yu, "deniz atı", "balık" veya "kalp işareti"nin yakınındaki "beyaz tenli kadın" ilan ediyorum. Onunla ilgili, Türk popuna, müziğe, "statü"ye, vb. ilişkin her türlü derdimi rafa kaldırıyorum. İstikbalimin telveden tablosu içinde belirmiş bütün şans alâmetlerini tebessümle izleyen, olmadık beklentilere sıvanan gönlüme, "Hop bakalım," diyorum, "bunları tekeline alamayacaksın, hatta belki de sırf kendine yontmaya kalkıştığın sürece hiçbirinin hayrını görmeyeceksin."

O da bana diyor ki: "Ama savaşın ortasında bile aşk olur."

Bilmiyorum sanki!.. Ama insanlar ikiye ayrılır: Kendinden kilitliler ile dokuz kilit de vursa her tarafından rüzgâr ve yağmur alanlar. Bu ana kategorilerin herbiri, kendi içinde, dindar-ateist, sağcı-solcu, zengin-fakir, lacivert-plastik, modern-postmodern, vb. diye gruplara bölünür. Aslolan ilk büyük ayrımdır.

Tarih bizi yanıltır. Öbür alt-gruplaşmaların asli olduğunu sanmamıza yolaçar. Tarihin ötesine doğru azıcık uzanabildiğimizde Zaman'la temas ederiz. Zaman'ın mezarlıklarla yakın ilişkisi vardır.

İnsan yüreğinin mezarlık karşısındaki titreşimleri, işkenceci, katil devlet görevlilerinde bile vardır. Zaten onlar işte bu yüzden hiçbir zaman affedilemez. Onlar tarihin bile değil, bugünün esirleridir.

Bugünün esiri olmak için câni, zorba falan olmak da şart değil. Kendinden kilitlilerin hepsi bugünün esiridir.

Bugün ise... Zorbaların elinde onursuz oyuncaklar olarak geçirmemiz ihtimali bulunan alelâde bir 24 saattir.

Yüreği başkalarının yürek titreşimlerine açık olan herkes, bütün "deniz atları", "balık"lar, "kalp işaretleri" sizin fincanlarınızda dolaşsın! (Tabii eğer aval aval elinizdeki nescafe fincanının dibine bakmıyorsanız.)

Maruzat: Değerli ÖKÜZ okurları, birkaç haftalık ayrılığımız, ÖKÜZ'le aramızdaki bazı talihsiz durumlardan kaynaklandı. Şimdi umuyoruz ki bunları giderdik ve bundan böyle ayrı kalmayacağız.

Halil Turhanlı

SAPKIN VE KUTSAL

Ruhsal ucubeler gösterisine katılmak ya da özürlülüğün pornografisini izlemek istemez miydiniz?

Peki ya, mitolojik yaratıklar evrenine doğru şöyle bir kanat açmaya ne dersiniz?

Yüzüne veba maskesi takmış bir kadın, bir yılan balığını emziriyor. Yine maskeli bir adam elindeki çekiçle kendi burnuna çivi çakıyor...

Uzun bir masa. Üstünde içi meyve ve kabuklu deniz hayvanlarıyla dolu bir sepet var. Masada ayrıca, vazo olarak kullanılan kesik bir insan başı bulunuyor; kesik başın içinden zambaklar sarkmış. Sepete dikkatle baktığınızda, üzüm salkımının arasından, otopsi yapılmış bir bebek gözünüze ilişiyor...

Buyurun masaya... Sizin için hazırlanmış çırılçıplak bir şölen...

Cüceler, travestiler, sadomazoşistler, fetişistler ve diğerleri...

Ruhsal ucubeler gösterisine katılmak ya da özürlülüğün pornografisini izlemek istemez miydiniz?

Peki ya, mitolojik yaratıklar evrenine doğru şöyle bir kanat açmaya ne dersiniz?

Ağzından ateş püsküren canavar, tek gözlü Kiklops, insan başlı atlar, insan şeklinde yeryüzüne inmiş tanrılar ve göksel varlıklar, yüzü ve bedeni ile kadına benzeyen fakat kanatları olan tuhaf yaratık...

Hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz **Joel-Peter Witkin**'in karabasan evrenine!..

Witkin'in evrenini sözcüklerle betimleyebilmek olanaksız. O, günümüz fotoğrafçıları arasında resim sanatına en yakın olanı. Daha açık bir anlatımla, karabasan ressamları geleneğine bağlı. **Dadd, Fuseli, Bosch, Goya, Munch** ile aynı soydan. **Witkin** bir anlamda, adını andığım ressamların tablolarını fotoğraf olarak yeniden kuruyor. Yazın evreninden ise üç B ile yakın akrabalığı var: **Baudelaire, Bataille** ve **Burroughs**.

Witkin, yaratıcılığını fotoğrafı basma aşamasında yoğunlaştırıyor. Negatifler üzerinde yorulmak bilmeden çalışıyor. Yüzeyleri bozuyor, kazıyor, tırnaklıyor, lekeliyor. Negatifleri üstüste getiriyor. Sepya tonunda tahrif edilmiş imgeler yaratıyor.

Odilon Redon, Felicien Rops gibi çok etkilendiği yüzyıl sonu (fin-de-siècle) dekadanları için şöyle söylüyor **Witkin**: "Düşleri, sapkınlıkları ve satanizmi ele alan yapıtları kutsal olana meydan okumuştu; fakat bu yapıtlar aynı zamanda, kutsal olanın bertaraf edilmez bir parçasıydılar." **Witkin**'in bu saptaması kendi fotoğrafları açısından da geçerli; çünkü o da, kutsal ve sapkının, masumiyet ve lekelenmişliğin aynı madalyonun iki yüzü olduğu gerçeğini açığa çıkarıyor.

Witkin'in insan soyuna karamsar bir bakışı var. Onun fotoğraflarında sanki insanoğlu işlediği bağışlanmaz bir günahın bedelini, belki de mahşerde verilmiş nihai yargının cezasını ödüyor. İşkenceye uğruyor, bedeni parçalanıyor, kötürüm ediliyor, organları kopartılıp atılıyor. **Witkin**'in gözünde yeryüzü bir sürgün adası, bir ceza sömürgesi. Ancak, hemen eklemek gerekiyor: **Witkin**, bir röntgenci (voyeurist) değil. Görüntülediği insanlarla arasına bir mesafe, bir uzaklık koymuyor. Onları nesneleştirmiyor. "Onlar, benim modellerim değil, **ben**'im" diyor. Gerçekten, bütün fotoğraflarında **Witkin**'in kendi imgesi var. Dikkatle bakın, otopsi sonucu çıkartılıp atılmış organların arasında fotoğrafçıyı göreceksiniz.....

Akşamsefası

Ayça Şen

HIRS YORAR

Sabahları erkenden kalkıp amaçları uğruna trafiğe gömülenlere aklım sırrım ermiyor. Öküz gibi koştura koştura işlerine ulaşıp şişmiş gözlerle ofis boydan poğaçayla çay isteyen sorumluluk sahibi ölümlüleri gerçekten anlayamıyorum. Tamam, birçoğu geçinmek için yapıyor ama ya idealleri olanlar?.. Ben şahsen çocukluğumdan itibaren hiçbir şey olmak istemedim. Yaşıtlarımın aksine doktor olmaktan nefret ederdim, mühendislik deseniz o kadar uzak bir ihtimaldi ki yıldızlar bile daha yakındı küçücük kafamda. Bomboş bir çocukluk geçirdim ben. Hiç ne olmak istediğimi düşünmeden. Bir keresinde aile dostumuzun oğlu veteriner olmak istediğini söylediğinde herkes hayretle "afferim" deyince ben de veteriner olmak istiyorum diye büyüklere ayak yapmıştım bir süre... Ama hayvan bokundan çok iğrenirdim, hamam böceğinden çok fena korkardım ve veteriner olmayacağımın da tamamen farkındaydım. Zaten olmadım da. Ama sabahları da hiç erken kalkmadım. Nefret ediyorum idealleri olanlardan. Korkuyorum onlardan. Çocukken hırslı olanlara dikkat ettiyseniz (mesela doktor olmak isteyenler filan) bebeklerle oynarken hemen seviştirmeye başlarlar küçük insanları. Sonra da burun deliklerini şişire şişire masturbasyon yaparlar.

Hırslı insanlar beni yorar. Dünyanın bir takım yerlerinde şu anda bile kızaklara bağlı köpekler hırsla koşuyor. Ama bu sadece sahiplerine yarıyor. Daha da açarsak, Alaska'da konken partilerinde oynayabilmek için kızaklı kocanın köpeklerin taşıdığı yükleri satmasını bekleyen kadınlara yarıyor. Alaskalı konkenci kadınlara yaranmak için son sürat koşan kar köpekleri gibi hırslı olmak hiçbir naneye yaramaz. Bir dilim biftek için haldır haldır koşmak, görüldüğü gibi sadece aptal köpeklerin işidir. Aynı şekilde doktor olabilmek iç in bütün hayatından ödün vermiş bir sürü adam tanıyorum kendini muayenehaneye kapatıp, akşam kazandığı parayı ortaokul mezunu konkenci karısına teslim eden. Tanrıya şükür ki, ne hasta bakıyorum, ne kızak çekiyorum, ne de konkenci bir karım var...

Annem ve babam, bir çocuğun yönlendirilmemesi gerektiğini savunanlardan oldukları için hiçbir şeyime karışmadılar. Sadece oyun oynayıp Erol Evgin'i düşünen bir çocukluk yaşadım. Yurdumuzu kurtaran adamın ismini bile bilmeyen bir çocukluk. Trabzon'u Türkiye sanan bir salaklık. Kar yağmasını her şeyden fazla isteyen bir hıyarlık.

Ama bol bol hayal kurardım. Nasıl kötü yola düşmediğime hayret ediyorum açıkçası... Eğer hastalanıp okula gidemediysem yatağımda diğer arkadaşlarım gibi okulda olmadığıma şükredip hayal kurar, düşünürdüm. Evet, belki şaşırdınız ama düşünebilirdim. Mesela zaman zaman yaşantımı sınıflandırırdım.

1) Zengin olursam eğer; en zahmetsiz okullara gider bu acı verici okul hayatını hafifletirdim. Ben şahsen hâlâ okumayazma öğrendiğimi anlamış değilim.

2) Bacaklarım koparsa eğer; en korkuncu buydu! Yapabilecek hiçbir şey bulamazdım. Bacaksızcılık oynardım. İçim bunalırdı. Kollarımla vücudumu taşıyamazdım. Bir çocuk için oldukça ağırdım ve kollarım bana ihanet ediyordu. öyleyse kollarım cezalandırılmalıydı.

3) Kollarım koparsa eğer; bu estetik açıdan hiç iyi gelmezdi. Yani, eğer sakat kalacaksam, güelliğim bozulmamalıydı. Erkeklerin ve Erol Evgin'in karşısına böyle omuzsuz gibi komik şekilde çıkmak istemezdim. Onlara ara sıra tokat atmalıyım, kızmalıyım ve öpüşmeliyim. Öyleyse en güzeli;

4) Kör olursam eğer; sanırım en çok bunu sevmemin nedeni, küçükken Emel Sayın'ı çok beğenmemdi. Gerek şarkıları, gerek fiziği ve gerekse kör oluşuyla kırılmaz bir idoldü benim için. Tabii kurnaz olduğum için geçici körlüklerden yanaydım. Gerçek bir kör gibi hissetmek iç in gözlerimin üzerine sıkı sıkı bastırır, dakikalarca bekler, kısmi körlük yaşadıktan sonra görmeyen bir yaşantıya geçerdim.

Kör olmanın faydaları: Paranoyaklığım geçerdi. Küçücük bir çocuk için fazlasıyla paranoyaktım. Annem ve babamın beni geceleri gelip boğma tehlikesiyle geçirdim en güzel senelerimi. Çocuğum olursa onu asla boğmayacağım. Ya da hemen boğacağım, korku içinde yaşamasın diye... En olmadı, gözlerini dağlarım bana güvensiz diye. Kör olunca mecbursun insanlara güvenmeye. Ebeveynler, ileride çocuklarının başlarına gelecek tehlikelere karşı hazırlıklı olmalı. Arada çocuklarının bacaklarını bağlamalı ya da gözlerini. Böylelikle hem çocukları ileride sakat kalırsa acı çekmez hem de intihar edecek olan evladın acısından kurtulunur. Hem çocuk belki bacakları kopunca tekerlekli sandalyeyle basketbol maçlarına bile katılabilir, hayata bağlanır.

Sakatların daha romantik olduğu söylenir. Palavra. Herkesten daha acımasız, kinci ve sinirliydim gözlerime bastırdığım dönemlerde. Toplum sağlam ve sakat diye ikiye ayrılıyor. "Ülke makinesinin çıkmış dişlileri" diyordu bir yazar onlara. Kendisi de aklını kaptırmış dişlilere.

Artık ilk yazımın bir sonuna geleyim. Hırsla kapılıp sayfalarca yazdık. Rezil olduk. Gidip gözlerimi kapayıp kör alfabesini çalışmam lazım. Hayat bu... Belli mi olur ne zaman kör olunacağı? Savulun hayatın dikenli yolları, fatihiniz geliyor!..

BAY ESRİK İLE BAYAN VEDA

Engin Turgut

Aşkın kendi umutsuzluğundan ve acısından başka mucizesi yoktu! Dünyanın en güzel yarası o' ydu! Koşmak şaşırıyor, ellerimizi nereye koyacağımızı bilmiyorduk! Aşk, hangimizin kalbine dokunsa, hayallerimiz tatile, kafiye yoldan çıkar, akıl evde unutulurdu... Aşkın kanatlanarak uçması ruhlarımızın yere düşmesi kadar güzeldi.

Adam'ın ağzında sarı bir ıslık, akşamı çiğneyerek şarkılar söylüyordu... Şarkılarla kaplı duruşu vardı aşkın. Ruhumuzu başa sarıp, eskimeyen bir vedanın boynunu ısırmak vardı.... Kalbiyle çalışmayan bir iyilik görülmediğinden; sahte ruhların yenilir yutulur tadı yoktu!

Her aşkın ıslığı ayrı, fakat, her aşkın kalbi aynı mı çarpıyordu... Kimi sözler elbette ve bilinirdi aşkın hızla geçtiği!

"Vermediğiniz şeyleri alamazsınız kendinizi vermeniz gerekir. Devrim'i satın alamazsınız. Devrim yapamazsınız. Devrim olabilirsiniz ancak! Devrim ya ruhunuzdadır ya da hiç bir yerdedir." Böyle mi diyordu Le Guin!

Kadın denizden yapılma bir göldeydi! Adam o'nun sesini içiyordu... Bana hayallerimi geri vermeyin, sizde kalsın! Ben, sizdeki arzuya yenik düştüm! Küçük ihtiraslar yolculuğunda beni aşksız bırakmayın!

'Bırakalım artık birbirimizden' dedi kadın! Mürekkep aç, kelimeler uykusuz, bu aşk hem zarif hem korkusuz, hayallerimizin üzerine basmayalım, **"kimse kimsenin olmasın"** dedi adam! Ruh ve gövdenin aşka gidişiydi bu! Aşkın çığlığı şimdilik koyu deniz mavisiydi...

ALİ EROĞLU

Mehmet

Pantolonum çok sıktı, sıkıştım. Biraz şişkoyum, patlamak üzereyim, sandalyede zor oturuyorum. Ayakkabımın da üzerine bastım. Ohh! Çok rahat, geniş geniş oturuyorum.

Geniş oturdukça çocukluğum aklıma geliyor. Mahallede, sokak aralarında, kaldırımlarda böyle geniş otururduk.

Bizim mahallede bir çocuk vardı, ismi Mehmet. Hep burnu akardı. Babası karpuz satardı. Biz çok kavga ederdik. Bazen ben onu, bazen de o beni döverdi.

"Biz niye kavga ederdik, bilmiyorum."

Kavga ederken çocuğun sümüğü üzerime bulaşır, kavga bittikten sonra ben sümüğü görünce sinirlenir, Mehmet'in üzerine tekrar saldırırdım.

"Biz niye kavga ederdik, bilmiyorum."

Sonra çimenlik bir yerde top oynardık, yere düşerdik. Orada bizden önce hayvan otlattıkları için üzerimiz hayvan boku olurdu. Ben yine sinirlenip Mehmet'i bulup kavga ederdim.

"Ben Mehmet'le niye kavga ederdim, bilmiyorum."

Sonra iki bahçeyi ayıran bir duvar vardı. Oradan duvarın kenarındaki fibergılas kayığın içine atlardık. Tutturamayınca yere düşer, canımız yanardı, sonra ben yine Mehmet'i bulup kavga ederdim.

Benden büyük çocuklar mahallede sırayla karagöz oynatır, çok eğlenirlerdi. Yaramaz olduğum için beni içeri almazlardı; çünki, hep karagöz perdesine tekme atardım. İçeri alınmayınca ben de gidip Mehmet'i bulurdum.

"Ben Mehmet'le niye kavga ettiğimi hiç bilmezdim."

Birgün bizim eve odun geldi. annem bütün çocukları toplamamı, ertesi gün için hepsine simit parası vereceğini söyledi. Mehmet gelmedi. Ben de diğerlerini toplayıp bütün odunları taşıttım. Ama annem çocuklara vaadettiği simit parasını vermedi...

Çok kızdım, gidip Mehmet'i dövdüm.

"Ben Mehmet'le niye kavga ederdim ki?"

Çok sonra Mehmet'le babasını pazarda gördüm. Evlenmiş, karpuz satmaya başlamış. Bense üniversiteye başlamıştım.

Ben Mehmet'i tanıdım, o beni tanımamıştı. Çok üzüldüm. Aslında ben Mehmet'i severmişim, ama niye kavga ettiğimizi hâlâ anlıyamadım.

Akşamsefası

Sunay Akın

Rosenbergler unutulmamalı...

"Ey yoldan çıkmış para yiyiciler, ey satılmışlar, ey bu güzel dünyamızı kirleten iğrenç, kötü insanlar, işte size yanıt: Sizin lanetlenmiş lütfunuzda başım eğik yaşamaktansa kocamla birlikte ölmeyi yeğlerim."

Habeşistan İmparatoru II.Menelik, 19. yüzyılın başlarında Amerika'ya üç adet elektrikli sandalye ısmarlar. Sandalyeler gelir ama ülkede elektrik yoktur!.. Akıllı İmparator bunun üzerine paraları boş yere harcamış olmamak için sandalyelerin ikisini dostlarına hediye ederken birini de, sarayında kendisine taht yapar.

Ethel ve Julius Rosenberg elektrikli sandalyede öldürülecekleri günü beklerken birbirlerine yazdıkları mektuplarda karamizahı elden bırakmazlar: "Tatlı kocam, perişan bir kadın seni burada selamlıyor; peki ama neden sen bir yatakta ben başka bir yatakta uyuyoruz? Vah vah, şu Devlet ne büyük savurganlık ediyor, ayıp doğrusu..."

Rosenbergler'in hüzünlü ama hüzünlü olduğu kadar da onurlu yaşam öyküsüne doğru Melih Cevdet Anday'ın onlar için yazdığı "Anı" şiirinden yola çıkalım:

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil bu anılacak şey değil
Apansız geliyor aklıma

1950'de başlayıp üç yıl süren Kore Savaşı süresince ABD'de Senatör Mc Carthy önderliğinde büyük bir solcu avı kampanyası başlatılır. 1947'de çıkarılan Taft Hartley Yasası'na göre devrimcilerin sendikalarda görev almaları engelleniyor, memurlara grev hakkı yasaklanıyor, işçilerin grev hakkına ise kısıtlamalar getiriliyordu. Halkın Kore Savaşı'nı sorgulamaması için gözdağı veriliyor, ABD'de güvenliği tehdit eden insan sayısının Mc Carthy'nin ağzından 57.205.081 olduğu açıklanarak polis devletinin gücü rakamı rakamına vurgulanıyordu.

FBI görevlileri 17 Temmuz 1950 günü Rosenbergler'in kapısını çalar. Rus casusu olmakla suçlanan Julius Rosenberg ölüm cezası ile karşı karşıyadır. 11 Ağustos'da Ethel Rosenberg'in de tutuklanmasıyla "Bir çift güvercin" demirparmaklıkların ardına kapatılır.

Neredeyse gün doğacaktı
Herkes gibi kalkacaktınız
Belki daha uykunuz vardı
Geceniz geliyor aklıma

Melih Cevdet Anday'ın "Anı" şiirinin ikinci dörtlüğünde 19 Haziran 1953'de elektrikli sandalyede son nefeslerini veren Rosenbergler'in güneş doğmadan, sabaha karşı idam edildikleri anlaşılıyor. ülkemizdeki gazetelerin "Rosenbergler İdam Edildi" manşetiyle verdikleri haberin altbaşlığı şöyleydi: "İdam, Türkiye saatiyle sabaha karşı saat 2'de infaz edildi." Anday'ın şiirindeki ikinci kıta, kıtalararası saat farkının kurbanı olmuştur... Rosenbergler'in öldürüldüğü gün "herkes" kalkmıştı çoktan. Julius Rosenberg ölüm odasına akşam saatiyle 8.04'de girmiş ve iki dakika içinde can vermişti. Doktorlar Ethel Rosenberg'in öldüğünü bildirdiğinde ise saat 8.16'yı gösteriyordu.

Sevdiğim çiçek adları gibi
Sevdiğim sokak adları gibi
Bütün sevdiklerimin adları gibi
Adınız geliyor aklıma

Mahkeme 1951 yılının 6 Mart'ında başlar. Savcı, Ethel Rosenberg'in erkek kardeşi David Greenglass'ın çalışmakta olduğu Los Atames, New Mexico'daki araştırma merkezinden atom ile ilgili bulgular sağladığını iddia ediyordu. David, Julius Rosenberg tarafından gönderilen Harry Gold ile bir otelde buluşuyor ve bilgileri ona veriyordu. Kanıt olarak da, otel kayıt defterinin fotokopisi gösteriliyordu. David Greenglass devlet ile işbirliği yaparak kendisini kurtarmış, Rosenbergler'in de anlaşma yoluna giderek suçu kabulleneceğini ve dosyanın kapanacağını sanıyordu. Oysa Rosenbergler, mahkemenin ilk gününde söylediklerini "Biz suçsuzuz" sözünden dönmüyor, devletin yalanlarına karşı direniyorlardı. "Bir Soruşturmaya Çağrı" kitabının yazarı olan Walter ve Miriam Schneir otel defterindeki imzaların sahte olduğunu kanıtlayıp aslına ulaşırlar. Ama, mahkemeye sunulan "buluşma günü"nün sayfanın defterden yırtılarak yok edildiğini görürler!

Rosenbergler'in delilleri Rusların hediye ettiği (!) bir masada saklandığı iddia ediliyordu. Jüriye gösterilen delillerden biri de masanın bir fotoğrafıydı. Masanın Rusların hediyesi olmayıp Rosenbergler'in dediği gibi "Maey" mağazasından alındığı da sonradan ortaya çıkan gerçekler arasındaydı. Ethel ve Julius Rosenberg'in "Rus casusu" olduklarına karar verdiren en önemli delil ise David Greenglass'dan aldıkları iddia edilen bomba taslağıydı. Nagazaki'ye atılan atom bombasının mühendisi olan Philip Morrison, Rosenbergler'in ölümünden onüç yıl sonra, sular durulduğunda, sözkonusu bomba taslağının bir "karikatür" olduğunu açıklayacaktır.

Rahat döşeklerin utanması bundan
Öpüşürken o dalgınlık bundan
Tel örgünün deliğinde buluşan
Parmaklarınız geliyor aklıma

Mahkemeye sunulan deliller, deli saçması olmaktan ileriye gidemiyor ama Melih Cevdet Anday'ın şiirindeki gibi Rosenbergler'in parmakları ancak tel örgünün deliğinde buluşabiliyordu. Karı kocanın idam edilmeden önce çekilen bir fotoğrafı gazetelerde yayınlanır. Fotoğrafta Rosenbergler'in arasında yalnızca parmaklarının buluşabileceği bir tel örgünün olduğu görülüyordu. Anday'ın dizeleri bu görünümün sözcüklere yansımasıdır.

Dünyanın birçok köşesinde insanların "Rosenbergler Ölmemeli" diye alanları doldurmasıyla Ethel Rosenberg'e çirkin bir teklif sunar Amerika: Bir kadın olarak yaşamı bağışlanacak ama kocası elektrikli sandalyeye oturtulacaktı. Bundaki amaç, "casusluk sırlarını" ilerde açıklama olasılığıydı. Ethel Rosenberg, avukatları Manny Bloch'a 9 Şubat 1953'de yazdığı mektupta kararını açıklar: "Ey yoldan çıkmış para yiyiciler, ey satılmışlar, ey bu güzel dünyamızı kirleten iğrenç, kötü insanlar, işte size yanıt: Sizin lanetlenmiş lütfunuzda başım eğik yaşamaktansa kocamla birlikte ölmeyi yeğlerim."

Nice aşklar arkadaşlıklar gördüm
Kahramanlıklar okudum tarihte
Çağımıza yakışan vakur, sade
Davranışınız geliyor aklıma

Rosenbergler'in çağımıza yakışan davranışı neydi? Ethel Rosenberg'in bir mektubunu okuyoruz: "Yarışın sonu nereye varacaksa varsın, ister koşucu sayılalım ister kaçıcı dürüst kişiler dışında hiçbir şey sayılmamıza izin verdiğimiz görülmeyecektir. Dürüstlüğümüzden ödün verdiğimiz asla söylenemeyecektir."

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil, unutulur şey değil
Çaresiz geliyor aklıma

1953 yılının 18 Haziran günü, yani Rosenbergler'in düzmece bir davayla, uydurmaca kanıtlarla elektrikli sandalyeye oturtulacakları an yaklaşıyordu. Devletin pazarlıkları sonuçsuz kalıyor, suçu kabullenmeleri karşısında ölüm cezalarının kaldırılacağı teklifini Rosenbergler her seferinde geri çeviriyorlardı... Ve can pazarlığının son günü: Sing Sing hapishanesinin ölüm odasında üç gazeteci, ABD hapishaneleri Umum Müdürü Paul D.Mc Ginnis, Müdür Filfred Denne, iki doktor, cellat ve birkaç gardiyan vardı... Bir de Devlet Bakanı William A.Carroll... Rosenbergler'in cansız bedenleri sedye ile taşınırken Devlet Bakanı, Melih Cevdet Anday'a "Değil, unutulur şey değil" dizesini yazdırtacak gerçeği açıklar: Ölümlerinden önce Rosenbergler'e boyun eğip, suçu kabullenmeleri halinde hattın öbür ucunda Washington'un olduğu telefon ile idamın durdurulacağı ve evde kendilerini bekleyen oğulları 6 yaşındak Robert ile 10 yaşındaki Michael'e kavuşacakları söylenir... Bu son teklif üzerine Rosenbergler suçsuz olduklarını yineleyip şunları söyler: "Peki ya, suçsuzluğumuza inanan onca insan, onlar da bizim çocuklarımız değil mi?.. Satar mıyız hiç onları!.."

Rosenbergler sonlarının elektrikli sandalye olduğunu çok iyi biliyorlardı. Yasalar karşısında istedikleri şeyi de elde etmişlerdi!.. İnfaz günü olan 18 Haziran 1953 ondördüncü evlilik yıldönümleriydi. İdamlarını bir gün sonraya, 19 Haziran'a erteletmeyi başararak, korktukları şeyin başlarına gelmesine engel oldular!

"Ne olur, bir şeyler yap Manny. Evlenme yıldönümümüzde idam edilmek gibi büyük bir acımasızlığı yapabileceklerini aklım almıyor. Çünkü ben ne de olsa, insan gibi görünen, insan gibi konuşan, ama aslında sadist birer şeytandan başka bir şey olmayan kişilerin varlığına inanamayacak kadar yumuşak yürekli bir kişiyim... Sevgilerimle, Ethel"

Akşamsefası

KASABA'DA SENSİZ "ASAYİŞ BERKEMAL"

Hacer Yıldırım

Ağabeylerin sesinden uyanıp dövmüşler seni. Onlar dövdükçe sen kahkaha atmışsın. Sonra yine duyduk ki, bir gün kaçıp gitmişsin evden. Birkaç adam seni kasabanın o tarihiyle değil de "orospularıyla" ünlü kalesine götürmüş.

Bilirsin, **Fidan abla,** bu ahşap eve, yıkıldı yıkılacak demezdim o zamanlar. Bir odada beş çocuk, bir büyükanne bir de anne-baba. Odanın içinde **"baca"** dediğimiz, şömineye benzer bir yer vardı. Oraya girer girmez perdesini kapatır saatlerce ağlar, kimse görmez, duymaz sanırdım. Perdenin gerisindeki sesleri duyduğum halde. Bir de tahta merdivenlerde oturur, bahçede betonun altında yaşayan **"Demirci Dede"**nin çıkardığı demir sesini duymaya çalışırdım korkuyla. **"Kim duyarsa onun dileği olur"** derdi, büyükannem. Her ses duyuşumda, ben anneme koşardım. Annem beni alır, Demirci Dede'ye götürür, betonun üzerine mum yakardı. Avludaki kilerde salça ve turşu küplerinin arasında ablamın **aşk mektubunu** okumuştum anneme. Hâlâ utanırım yaptığımdan. Bahçedeki karıncaların oğulları, kızları ve akrabalarına misafir olurdum. Aradan 20 yıl geçti. **Sen bilirsin, beş çocuk bir arada nasıl uyurduk?** Çöp gibi, bir kızın, annesinin elindeki süpürge topuzundan nasıl kaçtığını, Ali Baba göfreti için nasıl vurdurmuştuk, çok sevdiğim saçlarımı sıfıra. Her nedense sarı saçlı olmak cazip değildi bizim mahallede. Kasabanın kadınları etine dolgun ve koyu saçlı kızları beğenirdi oğullarına. Hatırlıyor musun, birgün hep beraber **hamama gitmiştik.** Annem beni yıkarken kendi yaptığı saç boyasını saçlarıma sürmüştü de sen **"niye saçlarını siyaha boyuyorsun?"** diye anneme sormuştun. Sen o soruyu soruncaya kadar ben annemin saçlarıma sabun sürdüğünü düşünüyordum. Gözümün birini açıp yüzümden akan siyah boyayı farkettiğimde de hemen fırlayıp kaçmıştım. Hamamın ortasındaki göbek taşının etrafında annem ve mahallenin bütün kadınları peşimden koşmaya başlamıştı. Bir kadın yakaladı beni, kemiklerimi kıracaktı da, annem elinden alıp kurtarmıştı. Sonra vazgeçti saçlarımı boyamaktan. Ben hâlâ sarı saçlı ve çöp gibiyim, bu yüzden evlenemediğimi düşünür kasabalı.

Demirci Dede'nin sesini duymuyorum şimdi, üzerini otlar bürümüş. Kilerin kapısı yıkıldı, yıkılacak. Lambadaki gaz yağı bitmiş. Ablamın iki çocuğu, **hiç mektup yazmadığı biri**'nden. Annem süpürgeyle kovalamayacak kadar yaşlı, ben de kaçamayacak derecede gencim. Kapının önünde kadınların oturduğu taşı kaldırmışlar. Kuyunun tulumbası yok. Sokağın sonundaki evde yalnız yaşayan, çocukları kovalayan Ahmet Dede çoktan ölmüş. Sokak artık çıkmaz değil!..

Ayşe abla **45 yaşında** halen bekâr. Ayşe Abla hâlâ mahallenin **"kötü kadını"**, annesinin **"erkek s.k'li kızı"**. **Kel Hüseyin**'in gelini İstanbul'a kaçmış, **"kötü yol"**da diyorlar. İstanbul'a evlenmeden giden bütün kadınlar bilirsin, o yola düşer bizim mahallede. Bana da **"tiyatrocu"** olmuş demişlerdi. Sokağın başında oturan Arnavut Medine artık çocuklara **"bu kaa sana, bu kaa bana"** diye şeker dağıtamıyor. Onun evini **Ahmet amca** bakkalının deposu olarak kullanıyor. Sokağın başında sabahlara kadar silahlarla bekleyen devrimci ağabeyler yok. İstanbul'da öldürülen **Aytekin ağabeyin** cenaze töreni nasıl kalabalıktı bilirsin; ilkokulu kırıp ben de katılmıştım. Aytekin ağabeyin mezarının yeri belli değil, bulamadım.

Evine almadığı için, penceresinden televizyonunu izlediğimiz mahallenin tek zengin kadını **Samiye Hanım** da ölmüş. Hatırlıyor musun, ikinci televizyon sahibi **Şakire Abla**'nın evinde, bütün mahalleliyle birlikte, küçük bir odada tıkış tıkış **Emel Sayın**'ın **"Hicran"** filmini izlemiştik. Herkes hüngür hüngür ağlıyordu hani. Ben çok terlemiştim de annem üzerimdeki kazağı çıkarmıştı. Atletimle kalınca rahatlayıp ben de filmin sonuna doğru ağlayabilmiştim. Ahh Fidan Ablam, Türk filmlerinden söz edince hep sen geliyorsun aklıma. Kimbilir nerelerdesin şimdi? **Ferdi Tayfur**'un **Çeşme** filminde en çok sen ağlamıştın. Herkes kendi gözyaşlarını unutur seni teselli ederdi. **16 yaşındaydın** o zamanlar, evden-bakkala, bakkaldan-eve gelirdin. Bir de hafta sonları sinemaya. **Saklambaç gazetesinden** kesip artist fotoğraflarını yapıştırdığın defterin kimbilir nerelerde? Ağabeylerinin okuduğu seks dergilerini okumuştun da nasıl dayak yemiştin. Mahalledeki kızların elbiselerini giyerdin. Haftasonunu beklerdin en çok, kızlarla sinemaya gideceğin günü. Bir gün gelmedin sinemaya, sensiz ağladık. Senin ağlamaların yanında, ona da ağlamak denirse... Sonra duyduk ki o gece uyanmış evde kendi kendine bağırıp, kahkahalarla gülmüşsün. Ağabeylerin sesinden uyanıp dövmüşler seni. Onlar dövdükçe sen kahkaha atmışsın. Sonra yine duyduk ki, bir gün kaçıp gitmişsin evden. Birkaç adam seni kasabanın o tarihiyle değil de **"orospularıyla"** ünlü kalesine götürmüş. Orospu dedikleri zaman aklıma hep çırılçıplak kadınlar gelirdi. Kalede bir sürü çıplak kadının yaşadığını düşünürdüm. Mahalledeki kadınlara kocaları sinirlendiği zaman **"kale orospusu"** derlerdi. Kaleye götüren adamlar kasaba meydanında bırakmışlar seni. Eve dönüp yeniden dayak yemişsin. Ağabeylerinden biri senin yüzünden mahallelinin yüzüne bakamadığı için kendini asmak istemiş de annen zor kurtarmış onu.

Evin içinde gülüp, olmayan makyaj malzemeleriyle makyaj yapmışsın. Bir gece yine kaçmışsın evden, bir araba alıp götürmüş seni. **Ankara**'da terminalde görmüşler, üstün başın dökük, saçların keçe gibiymiş. En son mahalleden biri İstanbul'da bir parkta uyurken görmüş... Uykudan kalkınca rüyanda gördüğün Çeşme filmini anlatmışsın ona.

O da etrafındakilere seni tanımadığını söyleyip çekip gitmiş

Anlayacağın, kasabada **"asayiş berkemâl"**.

Cezmi Ersöz

RUHLARIN DAVETSİZ KONUKLARI

Evet, başarılı olmak istedim, ama bu başarıyı otorite kurmak için değil, bana karşı otorite kullanmasınlar, beni bir daha hiç küçümsemesinler diye kazanmaya çabaladım hep.

Bazı anılara karşı çok dayanıksızım... Yıllar önce Kadıköy'deki **Vagon Kıraathanesi**'nde bir akşamüstü **Cemal Süreya**'yı görmüştüm. Çok bitkin ve üzgün bir hali vardı. Eliyle yüzünü tutmuş, güçlükle soluk alıyordu. Bir ara bana bakar gibi oldu.**Belki beni hatırlamaz, küçük düşerim**, diye kaçındım selam vermekten. Utançla kaçırdım gözlerimi. Oysa birkaç ay önce bir grup insanla birlikte aynı masada oturup içki içmiştik... Onu o kahvede, sanki her tarafından kan sızan yaralı, ama mağrur bir kaplan gibi bırakıp hızla dışarı çıktım.

Yıllardır aklımdan çıkmıyor ve bana büyük bir acı veriyor bu anı... Benden daha duyarlı ve yetenekli olduğunu hissettiğim insanlara karşı üstesinden gelmediğim bir utangaçlığım var. Belki de bu yüzden hep en alttaki, ezilen, horlanan insanların yanında kendimi rahat hissediyorum.

Yoksa otoriteden duyduğum bilinçaltı bir korku mu bu? Yıllar sonra **Cemal Süreya**'yı yakından tanıyan bir arkadaşım benzer utangaçlık ve korkuların **Cemal Süreya**'da da olduğunu söyleyecekti bana...

Yazarlığımı ve yazarlığın bana getirdiği ünü hiçbir zaman bir otorite, bir güç aracı olarak kullanmadım.

Evet, başarılı olmak istedim, ama bu başarıyı otorite kurmak için değil, bana karşı otorite kullanmasınlar, beni bir daha hiç küçümsemesinler diye kazanmaya çabaladım hep. Çünkü küçümsenmekten, aşağılanmaktan hep derin bir korku duydum. Derin bir değersizlik ve hiçlik duygusuyla, ödünsüz ve adeta tanrısal bir gurur arasında gidip gelen ruh sarkacım beni hep çok yormuş, hırpalamıştır. Akşamüzerleri yüreğime çöken o melankoli, o yenilmişlik duygusu ve o anlaşılmamışlığın derin hüznü en çok bu yüzdendir, bilirim.

Cemal Süreya acaba anlamış mıdır diye hep sorarım kendime, ondan utanıp gözlerimi bu yüzden kaçırdığımı?

Ve onu aslında ne kadar sevdiğimi ve ona ne denli büyük bir hayranlık duyduğumu hissetmiş midir? Bu soruların yanıtını ölümün tedirgin edici boşluğuna götürdü o. Bazı acılar tesellisizdir, bazı sorular yanıtsız...

Çok sevdiğim, kendime yakın bulduğum bazı insanlara selam vermekten, onlarla konuşmaktan kaçındığım çok olmuştur. Kimi kez yanımdan geçerler ya da karşı kaldırımdan. Bir kafede tekbaşlarına önlerindeki kağıda bir şeyler çiziktirirken veya dalgın bir tavırla etrafa bakarken görürüm onları. Kuytu bir köşeye çekilir, gizlice seyrederim. Onları sevmekte ve kendime yakın bulmakta ne kadar haklı olduğuma bir kez daha inanırım...

Son günlerde kendime hep garip sorular soruyorum. **Sen söyledikleri gibi iyi bir insan mısın?** Ya da içimdeki bir sesi bana şöyle yalvarırken yakalıyorum: **Ne olur, çok iyi bir insan ol, herkesin seni görmek istediği gibi...** Sonra gülmeye başlıyorum içimdeki bu gidip gelen konuşmalara... Çünkü hiçbirinin yararı olmuyor; bildiğim gibi yaşamaya devam ediyorum. Yine içimdeki benim de hâlâ çözemediğim birbir gizem dolu düşünce ve savruluşlarla...

Yazarlar ya da şairler iyi insanlar mıdır?

Bu iyilikten ve kötülükten ne anladığımıza bağlıdır aslında. Bana soracak olursanız bildiğimiz anlamda iyi insanlar değillerdir. Sevgi dolu ve dürüst insanlar da değillerdir. Tam aksine, birçoğunda kötülüğün derin izlerini gördüğümü söyleyebilirim. Öbür taraftan tanıdığım sevgi dolu, duyarlı, iyi kalpli birçok insanın tek bir satır yazı, tek bir şiir dizesi yazamayacak kadar yetersiz olduğunu gördüm.

Yazarı ya da şairi diğer insanlardan ayıran en önemli yan bence başka ruhların içine rahatça girebilmeleri ve bir süre bu ruhların kimliğine bürünebilmeleridir...

Oturup bir kadına derin bir aşk duyuyormuşum gibi sayfalarca yazı yazabilirim. Yazarken bu aşka kendime sonuna dek inandırabilirim...

Yazı bittiğinde aşkım da biter!

Yazarlar, şairler iyi insanlar değillerdir, onlar başka ruhların davetsiz konuklarıdır sadece...

Bazen konuk olduğumuz o ruhlar ansızın çekip gider bilinmezliğe. Yaşadığımız bu derin acı biraz da bundandır...

Akşamsefası

BEYOĞLU'NDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPILMAZ

Oktay Güzeloğlu

CAMBAZ SELAMİ İLE LİZ TAYLOR ALEV'İN AŞKI

Liz Alev'le cambaz eskisi gidişe hiç aldırış etmeden, belki de farkında olmadan kendi alemlerinde yaşamaktadırlar.

Beyoğlu'nda bir sokak arasında, eski model arabamın içinde, elinde bira şişesi ile sarhoş, dişleri dökük iri menekşe gözlü kadın: **"Bak arkadaş, ben, Başkent sosyetesinden geliyorum. Amerikan Kız Koleji'ni bitirdim. Altı lisanı ana dilim gibi konuşurum. Ben bu duruma düşecek kadın değildim. Şerefsiz karı babamı kandırdı evlendi, o alçak kocam da beni bıraktı, babam da evden ve evlatlıktan attı, kaldık ortada."**

Bunları anlatan **Alev**'di. Sosyetedeki namı diğer adı menekşe gözlerinden dolayı **"Liz Taylor Alev"**.. Kendisi söyledi.

Alev sonraları çok sevdiğim eski tel cambazı **Selami abi** ile beraber oldu. Selami abinin Beyoğlu sokaklarından birinde küçük bir kebapçı dükkanı vardı. Karınca kararınca geçinirken Alev devreye girdi. Ben de bu beraberliğe ve sonlarına şahidim.

Liz Alev üvey annesinin babasını etkileyerek, sorumsuz ve rezil bir hayat sürerken evinden ve evlatlıktan atıldıktan sonra elindeki az bir para ve üzerinde birkaç küçük mücevheriyle sokaktadır. **Başkentte** barınamaz. Ver elini İstanbul ve **Beyoğlu!** Her türlü çılgınlığa açık kapısıyla. Hem de nereye? Kadın çalıştıran, düşük sınıf bir restauranta.

Önceleri orada müşteri olarak takılır. Kumar ve uyuşturucu alışkanlığı kısa zamanda elindekileri tüketir ve aynı restaurantta sermaye olarak devam eder.

Gündüzleri bitirim kahvelerinde kumara dadanır. Birgün bir bitirimle içkili yemeğine zar atar. Kaybeder. Bitirim onu küçük içkili bir kebapçı dükkanına götürür. Oturdukları masada attıkları zarın hilesini tartışırken tartışmanın arasına dükkanın sahibi cambaz eskisi Selami **"Afiyet olsun,"** diyerek girer.

Hoşgeldiniz, nasılsınız... gibi klasik sözlerden sonra, Alev'le Selami gözgöze gelir, kısa bir an bakışırlar. İhtiyar delikanlı Liz Alev'in iri menekşe gözlerinin ateşinden alevlenir.

Selami diğer müşterilerle meşgul olurken, gözleri sürekli Alev'in gözlerini arar. Bir ara Alev'lerin masasında bir patırtı kopar. Alev'in elindeki rakı şişesi bitirimin kafasına inmek üzeredir. Küfürler havada uçuşur. Bitirim Alev'e okkalı bir tokat, ardından **"s.ktir lan, orospu"** diyerek masanın üzerindekileri devirir. Meyhaneyi terkeder. Bu olaylar üç-beş dakika içinde oluşup sönmüştür. Meyhanedekiler için bu tür olaylar olağandır. Herkes yine muhabbetine döner. Alev masada, başı ellerinin arasında ağlarken:

"Nasılsın bebeğim?" sözleriyle kafasını kaldırdığında ıslak iri menekşe gözleri cambaz eskisinin yaşlı gözleriyle buluşur. Bu bakışta **'oturur musun'** daveti vardır. İşte bu ıslak davet ileriye dönük arkadaşlığın başlangıcıdır. Çünkü Beyoğlu batakhanelerinde kısa zamanda yediği darbelerin arasında, kendisine ilk defa bebeğim diyen birisine sığınma ihtiyacı duymuştur.

Meyhaneyi kapattıktan sonra Selami'nin meyhanenin karşısındaki evine giderler. Alev oturdukları andan eve gelişlerine kadar bütün hayatını Selami'ye anlatmıştır. İkisi de çok sarhoştur. Bir ara Alev çantasından küçük **bir plaka esrarı** çıkararak Selami'den sarmasını ister. Selami kendisine sunulan esrarın hiç yabancısı olmadığından soru dahi sormadan plakası bir çiftkağıtlı yapar. Bittiğinde kendi zulasını patlatarak bir çiftkağıtlı daha yapar. Sabahın ilk ışıklarına kadar içki-esrar karışımı içerler. İkisinin de kımıldayacak hali yoktur. Birbirlerine sarılarak sızarlar.

İkindi vakti uyandıklarında Selami ve Liz Alev'in ilk işi yeni gün yarım kalan içkileri aç karnına içmekle başlar. Selami ve Alev yataktan hiç kalkmadan yirmidört saat uyuyup, uyanıp aç karnına içip içip sevişirler. Geçen günler, birbirinden farklı değildir. Dükkanı birlikte çalıştırmaya başlarlar. Birbirlerine öylesine tutkuludurlar ki, gündüz aşçıyı mutfak kapısına nöbetçi dikerek sevişirler. Birbirlerine Aloş ve seloş diyerek eleşmişlerdir. Gözle görülen bir şey vardır ki, cambaz eskisi, Liz Alev'i elüstünde tutmakta, onu seyrederken, kültürlü, altı lisan biliyor, diye reklam etmektedir. Liz Alev'i kendi sınıfından üstün gördüğünden saygıda kusur etmemeye çalışmaktadır. Zaman zaman bu tavrı kendi aleyhine işlemekte, Alev onu bazen, **"sen de kimsin, alt tarafı eski bir ip cambazısın"** diye aşağılamaktadır.

Bu aşağılamalar karşısında Selami ezilmekte fakat ses çıkartmamakta kararlıdır. Dükkanın idaresi de tamamen Alev'in elindedir. İstediği müşteriyi almakta, istemediğini kovmaktadır. Müşteriler azaldıkça, kazık atmalar çoğalmaktadır. Her kazık atmada da müşteri azalmaktadır. Artık dükkanda, cambaz eskisinin yerine sosyete eskisinin borusu ötmektedir.

Liz Alev'le cambaz eskisi gidişe hiç aldırış etmeden, belki de farkında olmadan kendi alemlerinde yaşamaktadırlar.

Bu yaşam içinde Liz Alev'in güzelliği eksilmektedir. Dışsızlığın getirdiği kötü bir diksiyon, bozulan hormonal dengesizliğinden ötürü bıyık ve sakalları çıkmış, yüzünde yalnızca iri menekşe gözleri ferini muhafaza etmeye çalışmaktadır.

Bazen Selami **"Bebeğim Aloş, sevişelim"** dediğinde Aloş onbeş dakika müsaade şekerim diyerek meyhanenin tuvaletinde sakal traşı olduktan sonra **"Haydi Seloşçuğum"** diyerek evlerinin yolunu sevişmk için tutarlardı.

Dükkan artık para kazanmamaktadır. Kazandıkları ise içki ve esrarlarına yetmez. Sonunda dükkanı yok pahasına devrederler. Aldıkları parayı da kısa bir zamanda bitirirler. Para tükenince aralarındaki bağlar da yavaş yavaş gevşer. Liz Alev de gözlerinin ferini kaybetmeye başlamıştır. Kendine bir şişe içki ısmarlayanlarla birlikte olmaya başlamıştır. Bu durumları cambaz eskisi duyduğunda "Benim karı uçkuruna sağlamdır" deyip kestirip atmaktadır.

İnanıp inanmadığı belli değildir. Fakat belli olan bir şey varsa o da Selami'nin Alev'i kaybetmek istememesidir. Çünkü Liz Alev cambaz eskisinin gözünde erişilmezi zor bir sınıfın kadınıdır.

Kendisi cahil, sıradan bir ip cambazı, kabadayı, gençliğinde haraçla yaşamış, evlenmemiş, yalnızca hayat kadınları ile sevgili olmuştur. Sosyeteden düşmüş, altı lisan bilen bir zengin kızı onun için bir değerdir. Kim ne derse desin, Aloş'un bir ayrıcalığı vardır. Anlı şanlı başkent sosyetesinin Liz Tayloru'dur o. Kimin vardır bu Beyoğlu aleminde böyle sosyete sevgilisi?.. Bunun için Selami her dedikoduya **"Beni kıskanıyor orospu çocukları. Kendilerinin böyle bir sevgilileri yok"** diye söylenip, kendini teskin ederdi.

Aylar ayları kovalayarak geçer. Ekonomik durum daha da kötüleşir. Selami'ye, eski bir arkadaşı, Taksim civarında küçük bir sermaye vererek, üç-beş kasalı manav açar. Çok kısa bir süre sonra da orada da sermayeyi kediye yüklerler ve tamamen ortada kalırlar.

Evsiz barksız, parasız ortada kalmak en çok Selami'yi yıkar. Sevdiği kadının isteklerini de yerine getiremez olmuştur. Liz aloş onu bir şişe içkiye satmaktadır. Cambaz eskisi artık bedensel gücünü de kaybetmiştir. Liz Alev'e sözünü geçirememektedir.

Son çare boğaz sırtlarında bir kahve işleten yeğeninin kahvesinin yanındaki bir göz barakaya sığınır.

Aradan çok geçmeden bir şişe kötü şarap fiyatının da altına düşen iri menekşe gözlerinin ferini tamamen kaybetmiş Liz Alev de sakal ve bıyıkları daha da gürleşmiş bir durumda cambaz eskisinin tek göz barakasına sığınır.

Kısa bir süre sonra da, birer hafta ara ile yaşamdan göçerler...

HİLMİ YAVUZ
doğunun ölümleri

ölüm bir aşirettir doğuda

ayışığı gülden hoyrat
gölleri güzelden talandır
ve asi, durak bilmez ağıtlarıyla
uçsuz bucaksız turnalarını
kat kat gurbete dürmüş evvelbaharla
sevdası göçer olandır
ve bu nasıl bir serencâmdır
satılır umudu beye
hasreti bir meta gibi
ve alınandır
ve tuzdan, bozkırdan ninnilerini
bir çığlık gibi mengeneden mengeneye
sokup çürüten rüzgârdır

türküsü ki eşkiyaya geniş
ve bir kekliğe dardır
ovayı çelen bakışlı
ve bir fişekliğe dizilmiş
gibi omzu kuş nakışlı ağaçlarıyla
acıya pusu kurandır

ölüm bir aşirettir doğuda

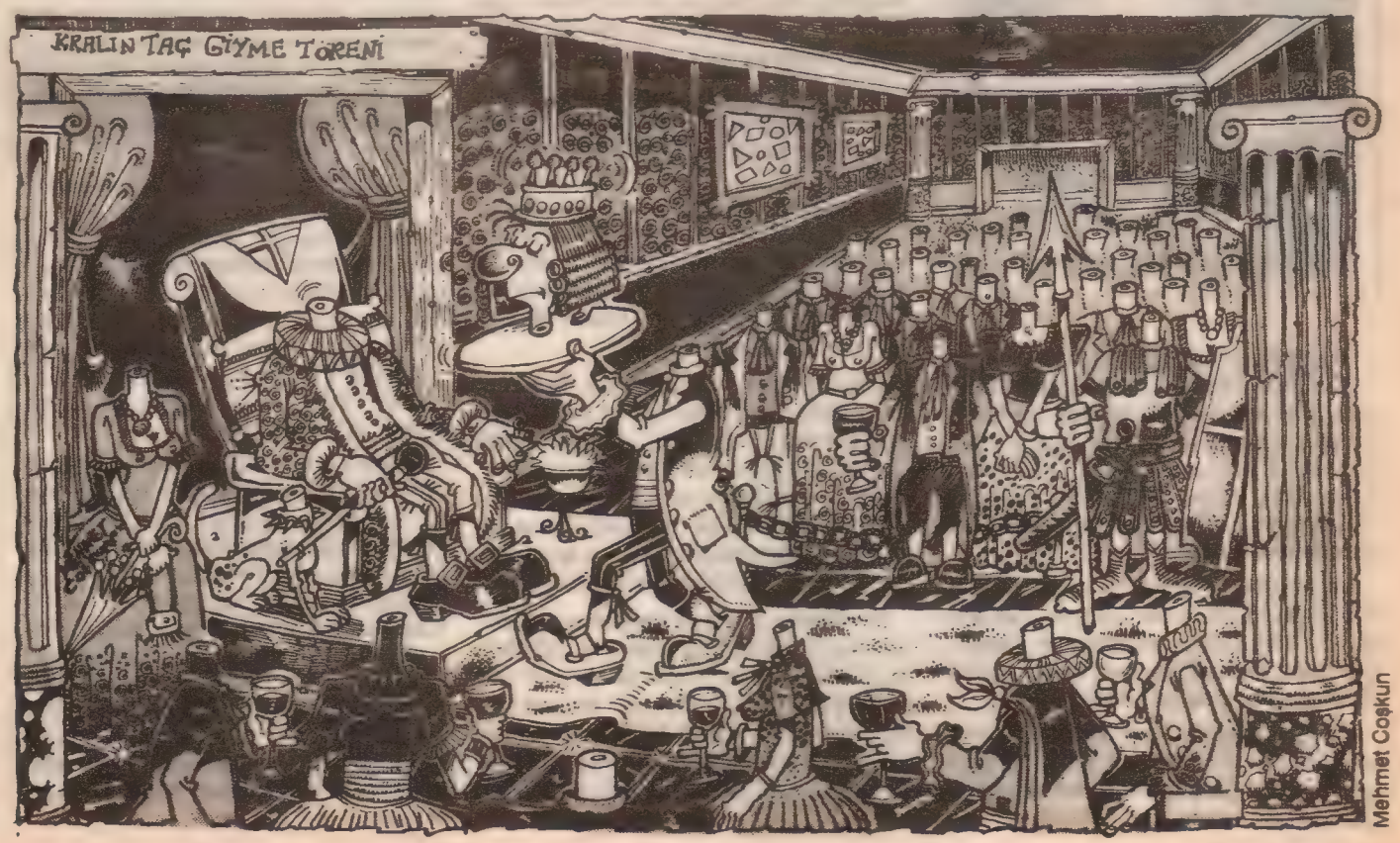

Mehmet Coşkun

Akşamsefası

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey (beyazetli prens), dışarıdan bakıldığında çok sakin görünür. Ayrıca hakikaten de öyledir! Çok sakindir. Fakat kumpas kokusu aldı mı sinirlenir. Ahkam olunca da hüzünlenir!

Vezir Ve Zirve
(taze macera)

Güneş doğudan doğuyordu. Vedat Bey, çevik bir hareketle uyandı. Uzak bir radyodan Türkçe melodiler geliyordu: **"İnsanız biz/İnsanız biz/Doğaya, dünyaya hükmederiz/En gelişmiş, en akıllı, en uygar, en zeki/Hayvanız biz.."**

Vedat Bey, ülkesinin Eurovision'a katılabilmesi için sarfettiği çabayı, hipnotize ettiği yetkilileri ve Avrupa'nın çeşitli kentlerinde hakladığı birtakım casusları düşündü. Kahvesini içerken **"Cici Kızlar'dan Çıtır Kızlar'a... Hımm"** diye mırıldandı. Ve evden çıktı.

Eski dostu Nik ile buluşacaktı. Her zamanki gibi buluşma yerine 15 dakika önce gidip, etrafı kolaçan etti. Aradan iki saat geçmesine karşın, Dedektif Nik gelmemişti. Vedat Bey, bir saat daha bekledi. Fakat Nik, bir kez olsun gelmedi. (Başı belada olmalıydı)

Nefis iskarpinleri, Vedat Bey'i kentin merkezine götürdü. Yabancılara özgenen bir grup, "faşing" düzenlemişti. Danslar ediliyor, içkiler içiliyordu. Orkestra, polka çalmaya başladığı an, bir yabancı Vedat Bey'in omzuna dokundu ve konuştu:

- Nedir bu soytarılık efendim? Biz ki tarih boyunca bütün savaşları kazanmışız; niçin gavurların kültürüne boyun eğeriz, niçin ve neden?

Vedat Bey durumu anladı. Bu faşist, bir yanlış anlama sonucu faşinge gelmişti. Vedat Bey konuştu:

- Bakınız, dünyada bir kültür vardır, o da insanlık kültürüdür. Mehter marşında bile **"Orduları pek çok zaman yenmiştiler"** derken, siz nasıl olur da bütün savaşları kazandığınızı iddia edersiniz?

Tartışma büyüyecekti ki, Vedat Bey, yüksek bir binanın tepesinde Dedektif Nik'i gördü. Yanındaki çılgın, Nik'i rehin almış, şakağına silah dayamıştı. Terasa helikopter inmezse Nik ölecekti. Eğlence bitmiş, herkes sözkonusu binanın önüne toplanmıştı.

Güneş batıdan batıyordu. Vedat Bey, helikoptere ustaca kumanda ederek terasa yaklaştı. Çılgın kişi, tam araca binecekken, Vedat Bey, helikopteri yan yatırdı; pervane, çılgının burnundan 2cm²'lik bir parçayı kopardı. Nik, çılgını yakalayıp helikoptere soktu.

Bir saat sonra, Vedat Bey'in estetik uzmanı bir dostu tarafından burnu onarılan çılgın, kodese tıkılırken, Vedat Bey ile Nik kahve likörü içiyorlardı.

Bir başka uzak radyodan bir başka şarkı geliyordu: "Sevmek bir ömür sürer/Sevişmek bir dakika..." Dedektif Nik espriyi patlattı:

- Peki erken boşalmanın tedavisi ne kadar sürer?

Vedat Bey gülümsedi. **Güneş kuzeyden kuzuyordu...**

SONER GÜNDAY

ORÇUN'un günlüğü...

29 Mayıs : Bugün otobüs firmasına bir kez daha gittim. Üzülmüş gibi yaptım, hıçkırdım, ağladım. Firmanın sahibi "İstediğin kadar ağla, bilet-milet yok sana" dedi. Sinirimden ağlayarak dükkanın önüne yattım... "Dükkanın önünü kapatma" diyerek tartakladılar beni.

30 Mayıs : Sabah bir plan yaptım. Pansiyonda kalan bir kadının çamaşır ipinde asılı duran elbiselerini çaldım, giyindim, makyaj yaptım, kadın kılığında otobüs firmasına gittim.

Firmanın sahibi beni tanımadı, bilet istedim, verdi. Her şey yolunda gidiyordu, bilet ücretini ödemek için cüzdanımı çıkartırken yazıhaneye çay getiren çaycı çocuk beni tanıdı "Aaa, bu dün ağlayarak dükkanın önüne yatan manyak diil mi? Şimdi de kadın kılığına girmiş." dedi. Firma sahibi ve yazıhanede bulunan diğer elemanlar üzerime çullandı, elimdeki bileti aldılar, dövüp dışarı attılar.

Üzgün bi şekilde pansiyona döndüm. Pansiyoncu beni kadın kılığında görünce ters ters baktı, olan biteni anlatınca ters ters bakmaktan vazgeçti. "Üzülme ben yarın gider sana bir bilet alırım." dedi.

Ben o firma yetkilisine gösteririm gününü. Nefis bi roman yazacam, baş kahramanı bir otobüs firması sahibi olacak, durmadan dövecekler baş kahramanı, beş sayfada, yok üç sayfada bi dayak yiyecek.

Bu nefis şaheser romanıma birkaç isim de düşündüm: "En Uzun Dayak", "Bir adam Yüzbin Yumruk", "Sen Sopayı Hakettin" ya da "Üç Bin Tokat Üç Bin Tekme". Görür o edebiyatın gücünü. Bütün dünyaya rezil etmez miyim ben onu. **Dostoyevski** nasıl "Karamazof Kardeşleri" deşifre etti, hepimiz tanıdık onları, ben de seni bütün dünyaya tanıtacam ey firma sahibi.

(Not: Romanımın İngilizce, Fransızca, Almanca, Flamenkçe'ye çevrilmesi için gerekli bütün kulis girişimlerinde bulunacam, bulunacam ki bütün dillerde okunsun senin ne biçim bi adam olduğun. Bana ettiğin bu zulmü okuyup ta sana Flamenkçe beddua eden bir ihtiyarı şimdiden görüyor gibiyim.)

31 Mayıs : Sabah pansiyoncu gitti, akşam otobüsü için bilet aldı. "Otobüse burdan binme. Firma sahibi seni görürse yine olay çıkartır, sen en iyisi hemen şimdi yürüyerek kasabanın dışına çık orda bi yerde bekle, otobüs gelince binersin, ben zaten bu yolcu kasabanın dışında binecek dedim." dedi.

Adam haklı, hemen odama çıkıp valizimi topladım, yola koyuldum.

Tam beş saat yürüdüm, artık iyice uzaklaşmışımdı herhalde, yoruldum, oturuyorum. Karanlık çökmek üzere. Bir gölge gördüm. Önce kurt sandım, sonra ayı sandım. Meğer rüzgarla sallanan bir ağacın gölgesiymiş. Ormandan sürekli sesler geliyor, korkuyorum, ya otobüs geç gelirse.... Aha, otobüs geliyor galiba. Birden içimi bi sevinç kapladı. Şimdilik yazıya ara veriyorum, otobüste devam ederim...

Şu anda yoldayız, vakit geceyarısına yaklaşıyor. Yanımda oturan adam muhabbet edebilmek için bütün yol boyunca zarf attı, hiçbirini açmadım, muhabbet dallanıp budaklanmasın diye kısa ve net cevaplar verdim. Fakat konuşmak için ısrarla taarruzlarına devam edince volkmenimi taktım, tam birbuçuk saat aynı kasedi dinledim. Volkmenin pili bitti.

Adam, "N'oldu birader, volkmenin pili bitti galiba!" dedi sırıtarak. Ben de çaktırmamak için, "Yoo, bitmedi, kaset değiştiriyorum" dedim. Başka bir kaset taktım, dinliyomuş gibi yaptım. Hatta inandırıcı olsun, sanki şarkıya kendimi kaptırmışım sanki dünya umurumda değilmiş gibi yaparak ara sıra "Ooo, yeaa... Ohh yeaa... Dum tıs, dum-tıssss" diye bağırdım.

Muavin geldi "Yirmibir numarada çocuk uyuyo, siz bağırınca korkup ağlıyo. Lütfen yavaş olun" dedi. Volkmeni çıkarttım, tilki uykusuna yattım. İnandırıcı bi uyku efekti yaratabilmek için sayıklıyo numarası yapacaktım, aa düşündüm, yanımdaki adam belki pisikanalizden anlıyordur, ne sayıkladığımı dinleyip sabah uyandığımda bilinçaltımı bi sohbet başlangıcının ilk basamağı olarak kullanbilir, sayıklamaktan vazgeçtim. Onun yerine yine aynı etkiyi verebilen kesik kesik horlama efektini kullandım... Sızmışım...

Otobüs mola yerine gelmiş, o meşhur anonsla sıçrayarak uyandım. (Hani var ya, züve züve züve tesislerine hoşgeldiniz, yarım saat yemek ve ihtiyaç molası züve züve züve)

Bu anonsların tadı Mec danılts restorantlarındaki yemeklerin tadı gibidir. Hiçbir yerde değişmez. Hangi dinlenme tesisi olursa olsun anonstaki ses rengi hep aynıdır.

Oniki kere esnedim. Restoranta gittim, yemek aldım, boş bi masaya doğru giderken yanımdaki koltukta oturan adam yan masadan seslendi "Buyur birader beraber yiyelim" dedi. "Sağ ol, sorunlarım var, yalnız kalmak istiyorum" dedil. Halbuki amacım şoför ve muavinin oturduğu masaya yakın bir yerde oturmak, yemek boyunca gözgöze gelerek beni unutmamalarını sağlamaktı. Çünkü yemekten sonra tuvalete gidicem ve beni burda unutmalarını istemiyorum.

Bi yandan çorbamı içiyor bi yandan da şoföre bakıyordum ama şoför hiç oralı olmadı. Baktım böyle olmıycak hemen elime bi bardak su aldım, ayağa kalktım bağırarak:

"Beyler, bayanlar, bi dakka kadehlerinizi süper araba kullanan şoförümüzün şerefine kaldırmanızı rica ediyorum. Tebrikler şoför bey, çok usta sürdünüz arabayı, yolculuk boyunca hiç sarsmadınız bizi, haydi şimdi kuvvetli alkışlayalım bu işinin ehli beyefendiyi" dedim. Annesinin kucağında oturmuş bi çocuktan başka kimse alkışlamadı. Uykusuzluktan şişmiş suratlarını bana çevirip boş boş baktılar, sonra yine o şişmiş suratlarını çorbalarına (veya köftelerine, her neyse) çevirip yemeklerini yemeye devam ettiler. Şoförle gözgöze geldik, "Sağ ol canım kardeşim, sağ ol da gecenin bi yarısı, hiç gerek yok böyle manyaklıklara" der gibi baktı ve tebessüm etti.

Akşamsefası

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

TURŞU SUYU

"Bi gün Ataköy Marina'da içmişiz, epey alkol var yani. Havaalanı kavşağında bir tempraynan dalaştık. Netice karakol. Herif, müdür yeğeniyim falan havalarında, bizim arabada da gasteci bi arkadaş var..."

Göbeğini avuçları arasında sıkıp dışa doğru portlatarak, "iyice koyverdik ağzına tükürüyim" dedi. "Bira göbeği bu". Bu, enteresan, hiç duyulmadık diyalog, aramızda her yıl geçiyor. Az sonra benim göbeğime bakıp "Lan, sen spor mıpor da yapmıyorsun, yediğini yakıyosun demek ki" diycek...

Sanki bu herifle ikimiz bir tapınak kapısında dikiliyoruz, bu diyalogtakiler tapınağın kapısını açan tılsımlı sözcükler. Soona, haldır haldır açılıyor kapı. İçerde bermuda şortları, kuma bulanmış plastik terlikleriyle bi takım herifler, fitbol topu, ABS li araba, tripleks inşaatına müsait ifrazlı arsa, okey ıstakası, şekspir olta, evinruud deniz motoru, üç kapılı bosh buzdolabı, nikel kadmiyum pilli cep telefonları ve menevişli tabancalara tapınıp duruyorlar. Şeytan diyo ki, tapınaklarını dışardan kitle anahtarını su içine işeyip durdukları denize at.

Bir gün, "cemiyet içinde tecrit edilip yalnız kalmak" pahasına, yıllardır içimde kurulup duran zembereği, bu heriflerden birinin üstüne boşaltıcam ama. Herifi kendi geyiğiyle boğucam. Bi imansız tribi çeviricem ki, dinsizliği tövbe istiğfar edip, hacca gitmek için para biriktirmeye başlıycak. Bende olabileceğini hiç aklına getirmediği menevişli platin kabzalı bir geyik tabancası çekip en huysuz, en küllü ortamlarda "sıkıyım mi haa, sıkıyim mi?" diye bas bas bağırıp naaralanıcam. Sabahlara karşı Şiroke ciple ikibuçuk saat uzaklıktaki şirin bir beldemizin keranesine gitmek içün yanıma "birkaç iyi adam" arıycam. Yapıcam bunu.

Ben de çok acımasızım lan. Ne ki bu? İletişimsizlik işte. Şimdi allah bilir O da benim için "pis entel" diye düşünüyodur. Ama kardeşim ben sabaha karşı zorla uyandırıp, ısrarla Macar Sineması ve Zoltan Fabri'nin filmografisini anlatmıyorum ki kimseye. Ama onlar seher vakti, kelle kafa "tapançalarını havaya saydırıp, cümle alemi uykularından ediyolar. Şimdi, şurda yanyana düştük, denize giricez... Gece, seken mermisinden kurtulsan, suda sürat tekneleriyle birini biçmeleri an meselesi, Amfibik bu alçaklar, karada ve suda manevra kabiliyetine sahipler.

"Biz bu basın kartından alabilir miyiz hocam?" Ha, bi de bu muhabbet var. Ben de dalıp herif bana "içinden pis entel diyodur" düşüncesine kapılmıştım. Halbuki alemlerde gayetle muteber bi muamele görüyorum, adam bana "gastacı" şeklinde davranıyor. Bu durumda hörmetler baki yani. Benimki de kafa işte, unutuyorum. Oysa her yılki geyik repertuarımızda bu da var. "Bu devirde ha medya ha mafya" diyor. Belli ki adamımız için sarı basın kartı, menevişli 14 lüyle aynı anlama geliyor. Ne diyim kendince haklı belki de. Çünkü gastacı tanıdıklarıyla ilgili öyle anılar anlatıyor ki... "Bi gün Ataköy Marina'da içmişiz, epey alkol var yani. Havaalanı kavşağında bir tempraynan dalaştık. Netice karakol. Herif, müdür yeğeniyim falan havalarında, bizim arabada da gasteci bi arkadaş var..." Öykünün gerisini midem kaldırmıyor. Ama her seferinde aynı ilgiyle dinliyomuş gibi yapıyorum. SONRASINDA "ben öyle gazeteci diilim" deyip, yaptığım işi anlatıyorum. O "mizahçı" birisiyle bi keresinde çiçek pasajında yanyana içtiklerini anlatıp adı geçen kişi için "Altuner Bey" diyor. Konuşmanın devamında "Altuner Abi" diye andığı kişinin Altan Erbulak olduğu konusunda kısa bir düzelti faslı geçiyoruz. Birlikte, "iyi adamdı" mealinde bir konuşma akıyor. Ben Altan Abi yaşasaydı bu adamı kim bilir nasıl anlatırdı diye düşüncelere dalıp, gaipten "kristal kadehlerde sallanan pırlanta zarlar gibi" Altan Erbulak kahkahaları duyuyorum. Aynısından atmaya niyetlenip durduk yere kahkahalanıyorum... Sonra, herif yüz bulup, "iki resim" muhabbeti açıyor. İki vesikalık verip benden basın kartı istiyor. Aynı sabırla kendisine böyle bir şeyin olanaksız olduğunu anlatıyorum. "Seni aşıyosa bilmem" deyip, Ataköy Marina'da içtikleri gastacı arkadaşını arayacağını söylüyor. Birbirimize her seferinde aynı şeyleri anlatıyoruz, sanki o da biliyor.

Dedim ya, patlıycam bunlardan birinin üzerine. Bu muhabbetlerin cılkını çıkarıcam, bi daha salavatla yaklaşıcaklar yanıma. Bunları düşünürken genzim bir turşu suyu tadıyla yanıyor. Evet, turşu suyu. Beraber dolaşırken önümüze gelen seyyar satıcıdan bişeyler isteyip babamı bunalttığım günlerden birinde, kendisi bana çok acımasız bir ceza vermişti. Her gördüğümüz seyyarın önünde durup, bana ardı arkasına zorla bişeyler "ısmarladı". Pamuk helva, kokoreç, elma şekeri, balık ekmek, leblebi tozu, midye dolması... Yanaklarım zorla ağzıma tıkıştırdığım yiyeceklerle şişmiş, acı çekerek babamın yüzüne bakıyordum. O ise "Bütün bunları durmadan isteyen sensin" diyordu. "Hadi yut şimdi." İçine düştüğüm mide fesadının son aşaması bir bardak turşu suyuydu. Çarşının ortasında bir volkan gibi patladım. Ben ortalık yerlere kusup rezil olmuşken, mide krampları içinde kıvranırken, kendisi içi lahana yapraklarıyla dolu turşu suyunu bi dikişte yuttuktan sonra, haşlanmış mısır isteyip istemediğimi soruyordu. Bi daha yolda yürürken babamdan çekirdek bile istemedim. Olay buydu yani. Operasyonuma "Turşu Suyu 1" adı takıp, ağlarımı örmeye başladım. Herifle en salamurasından bi gece muhabbetine çıkıp "kaçak et kesicektik, şeytan kovalıycaktık" görücekti gününü. Dinsizin hakkından imansız statüsüyle gelicektim. O artık bitmiş birisiydi.

Olucak iş mi sanki... Başedemedim tabi herifle. Gece boyunca üç kavga ve bıçaklanma tehlikesi, bir o kadar, muhtemel trafik kazası atlattık. Hesapta ben azıp herife "el aman" dedirticektim. Oysa, çıkardığı hadiseleri ayıklayıp yatıştırmakla görevli bir elemandan başkaca bişey olamadım.

Gündüzki denizin kenarındayız. Son bira kutusunu buruşturup denize doğru savurdu. Eli beline gitti. Tabancasını çıkarıp "Allah Allah" dedi. Bana doğru uzattı, ben dalmış "Bu aletin menevişleri neresinde" diye dikkatle tabancaya bakarken. Al hadi al dedi. Sık bir iki tane havaya ferahlarsın. Gözümün önünde yakamozlar menevişler uçuşuyor, ağzımda nedensiz bir turşu suyu tadı var... "Yok" dedim, "ben silaha el sürmem". Sanki problem tabancasındaymış gibi elindekini evirip çevirdi, sonra bana bakarak, "Bırak hocam bu ağır çocuk, gasteci, bilmem yazar yollarını" dedi. "Sizin piriniz, feriştahınız Hasan Yasin Kabaağaçlı'ydı. Adam makinasız dolaşmazmış, tarihler bööle yazıyo bunu. Vakti gelmiş çok mühim bir yerde sıkmış. İlk kurşun olayı, gasteciden çıkmış, yalan mı?"

İçimdeki zemberek "Hasan Yasin Kabaağaçlı" lafıyla boşaldı. Gecenin ortalık yerinde ardı arkasına "Altuner Bey" kahkahaları attım, yer gök çınladı. Adamımız beni bi türlü susturamadı. Çevre evlerin ışıkları birer ikişer yanmaya başladığında, kolumdan çekiştirip, "başımızı belaya koycan, jandarma gelicek şimdi" diyer

Akşamsefası

KARA ÇALAM

Nihat GENÇ

ISSIZ GECELERİMİZİN ÜLKESİ

Tepki olsun da boktan olsun, katliamdan olsun. Tarihsiz, derinliksiz, düşüncesiz, bilgisiz olsun. Anında milli coşku, milli heyecan. Tepkiler bir anda raprap asker postallarına, bütçeden savunmaya bilmem kaç milyar dolar ayrılmaya yetecek gürültüdedir.

Fransızlar I.Dünya Savaşı'ndan birbuçuk milyon ölüyle çıkınca ne yapacaklarını şaşırdılar. İlk işleri hamasi tarih kitaplarını değiştirmek oldu. II.Dünya Savaşı'nda milyonlarca ölü veren Almanlar'ın kendi tarih kitaplarını değiştirmeye şansları bile kalmadı, bu işi işgalci kuvvetlerin direktifleriyle yaptılar.

Milliyetçilik yeryüzünün en büyük uygarlığını harabeye çevirdi. Batı'nın hayal kırıklığı yüzlerce yeni sosyal hastalık getirdi. Onbinlerce roman, film, dünya kütüphanelerini acı derslerle doldurdu. Doldu da ne oldu? Askerler, şairler, anneler daha acı bir mektup yazamazdı. Elli yıldır dünya bu mektupları okuyor; okuyor da ne oluyor?

Milliyetçilik. Medya. Uyuşturucu. Mafya. Çağımızın bu dört büyük 'sanatı', batının o büyük hayal kırıklığından mı doğdu. Yeryüzü toprakları artık bu dörtlü turnuvanın akılötesi maceralarıyla dolu. Büyük umutların ilerleme çağı, bilgi çağı, atomaltı fizik, iletişim, vs. ne oldu bunlara. Modern bilim cehennem savaşçısı, bilimadamları 'paralı askerler', hepsi, dörtlü turnuvanın sponsorluğunu yapıyorlar. Ülkeler-kitleler-siyaset, bu dörtlü gladyatörün rehineleri.

Sosyologlar-siyasetbilimciler kaç tür milliyetçilik var, yine ne var, karıştırıyorlar? Refah milliyetçiliği: Zenginliğini bölüşmek istemiyor, bağımsız bütçe istiyor, başka yerde bağımsız para birimi istiyor. İtalya'da kuzeyliler, güneyin mafyacı köylülerinden nefret ediyor. Kültür milliyetçileri: Kanada'da Fransızlar'la İngilizler birbirlerini istemiyor. Kabile milliyetçiliği: İşte Ruanda. İslâm ülkeleri tarikat milliyetçileri, mezhep milliyetçileriyle dolu. Avrupa milliyetçileri, göçmen, yabancı istemiyor. Daha da ileride, 'İnsan hakları', 'hoşgörü', 'demokrasi' babalarının malı olduğu için, başkalarına aynı haklardan vermek, koklatmak istemiyorlar. Balkanlar etnik milliyetçilik deposu. Din milliyetçiliği, ırk milliyetçiliği. Biri 'toprak' istiyor, kimi 'adacığını', kimi kültürlüyüm, kimi burası babamın, birileri ezilmişim, birileri mağdurum, birileri boğuyor, katlediyor, eziyor, yakıyor, öldürüyor. Ve hepsi 'barış yanlısı', işte ikibinli yıllar.

19. asır imparatorlukların kilidini milli devletle açtı; 20. yüzyılın sonları, milli devletlerin kilidini açıyor; milli devletler ufalanıyor, her şehir, her bölge, yeni bir ortaçağın kapısını mı aralıyor? Prenslerin yerini 'komisyonlar', şatoların yerini 'güçlendirilmiş belediyeler'.

Şekli, cinsi, ismi, ülkesi, kültürü ne olursa olsun tek bir noktada anlaşıyorlar: DIŞLAMAK. Hepsi 'ortak yaşam' düşmanı. Ha Ruandalı, ha Fransız...

* * *

İşte yine ter-kan içinde eve dönüp yumuşak kanapemize yeni uzandık. Spiker: 'Yunanlılar'ın Pis Bir Oyunu' diyor. İçinizden, 'Ulan, yine mi?' diyorsunuz. Sıradan bir haber karşısında ani bir refleks, sizi Yunan'a düşman yapmaya yetiyor.

Yoksa, yeniden kabileleşme dediğimiz milliyetçilik tüm gücünü modern dünyanın ezdiği bireylerin derin yalnızlığından mı alıyor. Bu derin güçsüz anlarımızda kollektif naralar atarak kurtulmak istiyoruz. Bu cömert naralarla TV'ler, partiler ağzına kadar dolu.

'Haber' teknik olarak nedir? Bir cümleyle bir insan, bir ilkokul çocuğunun kompozisyon ödevini bile anlatamaz. Ama o, sloganla, vurgulu, özetlenmiş bir cümle kullanıyor, tek cümle: 'Yunanlılar'ın Oyunu!'

Haber, düşünce belirtmiyor, bilgi içermiyor, yüzlerce yıla, binlerce girift ilişkiye dayalı iki ülke siyasetini tek cümleyle imha ediyor!

Spiker 'haber' değil TOTEM DİREĞİ satıyor. Evde yalnız başına totem direği ne işimize yarar? Birazdan uzman kılıklı bir sürü kravatlı kavat, çubuklarını tüttürüp savaş baltası satacaklar: 'Bunlar her zaman böyle!', 'Bunlara derslerini vermek lazım', vs. gibi...

Tartışma saatlerce sürer ve sonunda, gerizekalı bir çocuğun zekasına teslim oluruz, hatta 'hayran' oluruz, hatta 'coşarız'. Tartışma süresince bilgi edinemeyiz, ama ağzımızdan şunlar çıkar: 'Vay be!', 'Yine mi ulan!', 'Yeter lan!'..

Artık yumuşak kanepemizde bu tepkileri üreten düşüncesiz birer şebekleriz. Pop müzikte bu spot cümlelerle söylenmiyor mu? Bu pop haber, pop tartışma muazzam ölçüde başarılıdır. Çünkü 'inanmamız' gerekmez, 'tepkimiz' önemlidir. Tepki olsun da boktan olsun, katliamdan olsun. Tarihsiz, derinliksiz, düşüncesiz, bilgisiz olsun. Anında milli coşku, milli heyecan. Tepkiler bir anda raprap asker postallarına, bütçeden savunmaya bilmem kaç milyar dolar ayrılmaya yetecek gürültüdedir.

Milliyetçilik, pop kültür, şempanze tiklerin Tanrısı medyanın bir oyuncağı. İş dönüşü, yumuşak kanepemizde hiç tanımadığımız insanların katili yapar bizi. 'Maktul' yumuşak kanepemizde 'derin yalnızlığımızın' en derin anında yakalar bizi. Hani, bir of çeksek, karşıki dağlar yıkılır, anında. İnsanın of'lu anlarında, TV'nin, birilerinin ona bir şey şartlandırması gerekmez, hançer zaten kendiliğinden yumuşacık yüreğe, sahipsiz, yalnız, tek başına kıstırdığı bireye kendiliğinden girecektir.

Bizi 'toplu ahlâksızlığın' üyesi yapan anlar. Modern bireyin belası güvensizlik, kendi derdini kaldıramayan milyonlar, tir tir şimdi ne yapacağım korkusu, kan-ter içinde tiril tiril bir rüzgâr ararız zaten. Nafile! bir rüzgâr gelir, ancak, o da gönderlerdeki bayrağı dalgalandırır.

Gönderlerdeki bayrak seslenir size: Yalnız değilsin dostum, bir solucan gibi çıplak değilsin.

Hanidir Kemalettin Tuğcu okusan ağlayacak bir halin var zaten. Ve siz totem direği etrafında makara olurken, kimse yumuşak kanepenizde size 'sevelim, sevişelim, kâm alalım dünyadan' demez, kimse size: 'hayat nedir ki, sevişelim, çalışalım, bölüşelim, insanlara koşalım, koklaşalım, işte yakomozlara bakıp ihtiyarlayalım' demez.

Yunanlılar'ın Pis Bir Oyunu haberi bombardımanından kendimizi kurtarıp, tarihe ve tanrıya bir soru sorma fırsatı bulamayız: Açlık çeken bir insanın cinayetini anlayabilir de bir insan, sırf siyasiler, haberci istiyor diye bir insan nasıl cinayet işleyebiliyor!

İşleyebilir! Çünkü burada da açlık çeken biri vardır: YALNIZLIĞIMIZ...

Kendimizi derin dışlanmışlık duygusundan kurtarmak için anında birilerini dışlayıp, güç, enerji depolarız.

* * *

Oysa ruhunu doğrulukta kanatmış insanın her yer vatanıdır. Dünyanın en mutlu duygusu 'ölüm' değil, ihtiyarlamaktır. İnsanı mutlu eden tek şey 'ahlâktır'.

Haberci bize fiili bir cinayet işlettiremez. Ancak, fiili bir cinayeti haklı kılarak, ahlâğımızı elimizden alır. Ahlâğımızı ossuruk milliyetçi duygularla takas ettiğimizde, artık her gün, her akşam habercinin tecavüzüne uğrayan birer kulampara oluveririz.

İşte bu kulampara ruh, nükleer bir imha savaşını aşkla, coşkuyla özler.

Artık haberci, siyasiciler 'komutla' konuşur. Milliyetçi liderler-haberciin teknik dilini incelediğimizde, son otuz yılda 'otuz kelimelik' bir kelime hazinesiyle konuştuklarını görürüz. Bu otuz kelimeyle kanlı oyunlarına nasıl 'kurban' oluruz? Komutlar, yerini tempotik cıngıllara, ritme bırakır. Artık dünyamız bir davul yarışmasına dönüşür. Davul sesi duydukça, atlarız sokaklara.

Böylelikle dünyanın en kanlı oyununa 'oyun' oluruz. Çünkü, çağımızın bu en kanlı oyununun tılsımı hemen kanmadır.

Öylesine kahpe, ahlâksız bir gündelik hayatın bireyleriyizdir ki, 'hemen kanacak' bir şeyleri ne çok ararız.

* * *

Haberci, Yunan'ın Pis Bir Oyunu haberinin ardından aynı teknikle birazdan 'defile' haberi verecektir. Haberin yapısı aynıdır. Güzel kızlar-Yunanlılar ve siz, farketmez. Kızları 'Tek Düzüşlük' seyredersiniz. Bir horoz gibi in-bin fantazileriyle. Habercinin-siyasinin gözünde siz de 'tek düzüşlük' bireylersiniz.

Defiledeki kızın ya da sizin, çok acıklı öyküleri varmış, yaraları varmış, bunlar hiçbirimiz için önemli değildir. Tek bir insanın öyküsünü üçyüz sayfalık dahi, milyarlarca insandan sadece birinin anısını yüz sayfalık olsun okumamış haberci-siyasi iner-biner üstünüze.

Ve pencereyi açıp sokağa baktığınızda erken düzülmüş onbinlerce genç çocuğun sloganlarla geçtiğini göreceksiniz. Hepsi 'bandıra bandıra drüz beni' diye bağırıyor.

* * *

Yumuşacık kanepede gece uzanır, siz uzanırsınız. Dersiniz ki, bunları insanlar bilmiyor mu? Yine de neden? İşte siz de bir yazı yazıp milliyetçileri dışladınız. Bilgiyi derviş gibi değil, kırbaç gibi kullandınız. Bu çok daha acımasız bir faşizm değil mi?

Eskiden yalnız elçiler gelir-giderdi, bir de seyyahlar. Modern toplumda iletişim, medya yüzünden toplumlar uluslararası ilişkilerde birbirleriyle öylesine çok konuştular ki, her biri birbirini gerçek birer 'yılan' gibi görmeye başladı. Ve bu yüzden 'milliyetçilik' dediğimiz şey, belki de 'kollektif kirpilik'tir. Ve belki de dünya büyük bir Hindistan olmak istiyor.

Ve bir yazar da 'hemen kandırmak' istemez mi okuyucuyu. Kelimeleri sayfaya öyle bir konuşlandırır ki, kirpileri tek tek tren rayına dizer, üstünden ağır yük vagonu kelimelerle ezip geçer. Bu cinayeti siz de 'zevkle' izlersiniz, çünkü yazar vagonlarını 'derin kitaplarla' doldurduğuna inandırmıştır sizi. İçimizden (bunların hepsinin ..mına koyum) geçmez mi? İşte gerçek faşizm bu.

Evet, biz de böyle aşıyoruz derin yalnızlığımızı, kendine sarılmaktan başka yol bilmeyen kirpileri, azgın bir faşist gibi yargılayan bir 'dil' içinde yaşıyoruz; kirpiyi, 'ahlâk' dürüstlük, doğruluk –bu böyledir dostum– kırbaçlarıyla dövüyoruz.

Yumuşacık kanepede gece uzanır, siz uzanırsınız. Bu erken düzülmüş zavallı kirpileri öyle bir yürek acısıyla seversiniz ki, yüreğinize hançer değil, kirpilerin ellerindeki bayrak direklerini sokarsınız. Sokarsınız, gece uzanır. Sokarsınız, en derine... Taa, altımızda, tam altımızda Yeni Zelanda'dan çıkar ucu...

Bir ucu Yeni Zelanda'ya değer, en uzak denizlerin ülkesi. Bundan tam yüz yıl önce, felaketlerin felaketlerini yaşıyordu bu toplum. Servet-i Fünuncular düşünmüş, taşınmış, hep birlikte Yeni Zelanda'ya gitmenin yollarını, planlarını aramaya başlamışlar. Ülkemin hangi yazarını okusam, orada, sayfaların içine gizlenmiş bir Yeni Zelanda bulurum. (Ben de, ülkemin yazarlarının Yeni Zelanda aşkından habersiz, okuma-yazmaya başladığım ilk günlerden beri bu en uzak denizlerin adasına gitmek arzusuyla doluydum.)

İsmet Paşa bile M.Kemal'e sormuş, 'Savaşı kaybedersek ne yapacağız!'. M.Kemal 'Üzülme İsmet, Avustralya'ya, Yeni Zelanda'ya gider tarla açarız.' demiş.

Bu ülke topraklarını, insanlarını coşkuyla, derinden sevmek duygusuyla, bu ülkeye en uzak ıssız bir adaya kaçmak duygusu yanyana. Yeni Zelanda ıssız gecelerimizin ülkesi.

İşte Milliyetçilik bu! Modern dünya, bireyin elinden yüce sevgisini, derin nefretini koparıp aldı. İnsan olmamız için büyük bir sevgi ve kanlı bir nefretin romantizmiyle delirmiş, coşmuş olmamız gerekmez mi? Yumuşacık kanepede öyle pısırık ne arıyorsun? Bu yüce sevgi-deli nefreti, ne aşkından, ne ailenden, ne işinden bulabildin. Şimdi bu büyük akılalmaz romantizmi milliyetçilik veriyor sana. Onun üstüne gözü kapalı bir kurban gibi atılmamızın sebebi, kaybettiğimiz insanlığımızı, yani, meczup sevgiyi, yobaz kini arıyor oluşumuzdur!..

Belki kirpiler yanlış yerde arıyorlar!..

Çanakkale'de Yeni Zelandalılarla savaştık. Sonra hayatta kalanlar, doksan yaşına geldikleri halde, taa oralardan her yıl gemilere binip Gelibolu'ya geliyorlar. Sahile çıkıyorlar, eskisi gibi. Bizim dedeler de onları tepelerden gözlüyor, eskisi gibi. Sonra dedeler karşı saldırıya geçiyor sahile gelen Yeni Zelandalılar'a, eskisi gibi. Ancak, bu sefer, dillerini bilmedikleri bu insanlara, ağlayarak, sarılıyorlar. Birbirlerinin yüzlerine bakıp, tekrar ağlaşıyor, dedeler.

Şayet yolunuz Yeni Zelanda'ya düşerse, toprağa bayrak direği sokmayın. Yüzyıl önce İngilizler Yeni Zelandalı yerlilerle bitmek bilmeyen savaşlar yapıyorlar. Yeni Zelandalılar asla mağlup olmuyor, İngilizler bir adım mesafe kazanamıyor. Savaşlar otuz yıl kadar sürer.

Sonra, nasıl olduysa, Yeni Zelandalı yerliler savaşmaktan birden vazgeçtiler. İngilizler de kolayca ilerlediler. Ancak, İngilizler şaşırdı bu işe.

Meğerse o gün, İngilizler, toprağa sokulmuş bayrak direklerini kaldırmış, bayrağı bir ağaca asmışlar. Yeni Zelandalı yerliler de otuz yıldır 'toprağa kazık sokmak günahtır' diye savaşıyorlarmış.

Yanlış da sayılmaz hani! Kim kazık çakacak ki bu dünyaya!..

Akşamsefası

ALTAY MARTI

Rüyalarımız

Gözlerinde gel-git başlamış. Yüzleri bazen dehşete, bazen paniğe, bazen de öfkeye bulanıyor.

Sokağa sancı, hınç, üzüntü, çığlık ve kan sızar da bilinçaltımız rahat eder mi hiç? Geçenlerde bir rüya gördüm. Yüzlerini seçemediğim sekiz-on polisle birlikte çok iyi bildiğim bir hastanenin önündeyiz. İsimleri önceden tespit edilmiş dört kişiyi bekliyoruz. Köşede bir taksi durağı, onun biraz ötesinde ufak bir büfe var. Sonra seyyar satıcılar ve sakin yürüyüşlü insanlar! Yaşam çok sıcak bir darbe yemiş. Herşey durağan. Tasa yok!

Bizse bekliyoruz. Yüzümüz, ellerimiz, kollarımız, bedenimiz duvar gibi. Bekliyoruz. Birazdan nereden geldiklerini anlayamadığım dört kişiyle karşı karşıyayız. Yanımdaki polislerde tuhaf bir hareketlenme başlıyor. Telsiz sesleri, donuk insan bakışları ve direnmeye çalışan dört kişi. Her yer kirli sarı! Etrafta çamur gibi insan karaltıları!

Kıstırılmaya çalışılanlardan ikisi çok genç. Gözlerinde gel-git başlamış. Yüzleri bazen dehşete, bazen paniğe, bazen de öfkeye bulanıyor. Polisler ayin yapar gibi kara gövdeleriyle iri gölgeler şeklinde inip kalkıyorlar. Hiç birinin yüzü yok. Dört kişiden biri kadın. Kadının saçlarını kavrıyorlar. Sadece siyah ceketlerinin önlerinden fırlamış iri parmaklı elleri var polislerin. Kadının yüz kasları gergin. Ağzı karanlık bir kuyu gibi açılıyor. Ses yok! Çırpınma var, haykırma var. Ses yok!

Bense arabanın yanında içine kapanmış, büzülmüş bir şekilde ayakta duruyorum. Ürperti var her yanımda, sızı var. Birden ortalıkta çok kuvvetli kalp sesleri! Ne bu? Nasıl bir yürek bu? Araya polislerin mekanik sesleri karışıyor. Hiçbirşey anlaşılmıyor. Sadece bu seslerin çok kararlı, çok inançlı olduğunu düşünüyorum.

Arabadayız. Ben ön koltuktayım. Gidiyoruz. Dönüp kısık gözlerle arkaya bakıyorum. Ayrı ayrı oturtulmuş dört kişi. Hepsinin de iki yanı polis dolu. Çok polis var. Kafam berraklaşıyor aniden. Kendi kendime söyleniyorum. Sesim çok acı çıkıyor: **"Kaybedecekler bu insanları, kaybedecekler!"** Mırıldanıyorum, hep mırıldanıyorum. Başım önüme düşüyor. Gözlerim kapalı. Dudaklarımın kıpırtısını hayal etmeye çalışıyorum. Fakat ben niye arabadayım ki! Benim ne işim var burada?

Gidiyoruz. Yokedileceklerinden emin olduğum dört kişiye dönüp bir daha bakıyorum. Yüzleri akıyor, eriyor. Çok suskun, çok manasız bakıyorum. Yüzüm çok soğuk. Ölü soğukluğu! Dehşete kapılıyorum. Her şeyi unutup ellerimle yüzümü tutuyorum. Yaşıyorum, yaşıyorum!

Gökyüzü çok mavi. Gidiyoruz. Evler, arabalar, dükkanlar, insanlar geride kalıyor. Gidiyoruz. Sadece bir yol var görünen. Her taraf bomboş. Gökyüzü çok mavi. Gidiyoruz.

Sonra bir kesinti! Başka bir yerdeyiz şimdi. Kısa boylu, yemyeşil çam ağaçları var. Su sesi geliyor bir yerlerden. Ferahlıyorum.

Polisler kollarını bükerek, enselerinden kavrayarak ve arada bir tartaklayarak götürüyor dört kişiyi. Ben hâlâ onlarla birlikteyim. Yürüyoruz. Çam ağaçları bitiyor. Kalın gövdeli, bol yapraklı ve dalları çok yukarılarda yılanlar gibi birbirine karışan ağaçlar başlıyor. Dallar yukarıda oynuyorlar. Gökyüzü artık mavi değil. Gölge değmiş her yere. Hava çok serin. Yürüyoruz. Bir kervan gibi ağır ağır yürüyoruz.

Bir kesinti daha! Uğultular, bağırış çağırışlar! Polislerin çok iri ve sivri dişleri var, çok tükürüklü konuşuyorlar. Kaçmışlar... Kaçmışlar... Dördü de kaçmış. Herkes bir tarafa dağılıyor. Bana da tehditkâr bir sesle **"Ara!"** diyorlar, **"Ve bulursan hemen bizi çağır!"**

Hep su sesi geliyor bir yerlerden. Ağaçların dallarının arasında gri dumanlar var. Kurum yağıyor havadan. Gökyüzü hiç görünmüyor. Suyu buluyorum. Yerde uzun dikdörtgen bir yatak... Betondan... Orta kısım boş. Bu boşluğun üzerinde yine betondan bir yatak. Ara bölmeden su sızıyor. Suyun rengi gittikçe siyahlaşıyor. Çok derinlerden bir şey geliyor yukarıya doğru. Sonra aniden su üstüne çıkıyor. Bu bir ayak!

Yusyuvarlak parmakları var. Tertemiz ve iri bir ayak! Topukları pembe! Eğilip iki beton arasına bakıyorum. Bacak! Sonra gövde! Yarım bir gövde! **"Orada işte"** diyorum kendi kendime. **"Ama çok su var..."** diye düşünüyorum. **"Boğulmuştur kesin!"**

Hızla uzaklaşıyorum oradan. Yine ortasından su akan, üst üste ve birbirine paralel iki beton yatak. Buraya insan sığar mı? Sığar. Demek hepsi de böyle yerleri bulup saklandılar. Hepsi de sulara uzandılar. Su onları saklar, korur ama boğar da ! Ölürler! Ölürler!

Koşuyorum. Polislerden biriyle karşılaşıyoruz ansızın.**"Bir şey gördün mü?"** diye soruyor. **"Hayır."** diyorum. Korkuyorum. Ya benim onları gördüğümü biliyorlarsa?

Polis tekrar soruyor. Sormuyor da sorguluyor. Sesinde tahakküm var. O sırada siren gibi bir ses: **"Geliiiin! Geliiin!"**

Tam burada uyandım. Dışarıda bir arabanın kornası takılmıştı ve çıkan ses çok rahatsız ediciydi. Bir süre yataktan çıkmadan bu rüyayı düşündüm. Hayıflandım. Ne oldu bu topraklara, yaşamımız nasıl böylesine hain bir zamana denk düştü, ben böyle rüyalar görmek zorunda mıyım?

Aradan bir kaç gün geçti. Sohbetini sevdiğim bir bayan doktor arkadaşımla konuşurken aklıma düştü birden. Usul usul anlattım ona rüyamı. Eski zaman insanları gibi bir güzel de yorumladım sonra. Dikkatlice beni dinledikten sonra dalgın bir şekilde yüzüme bakıp **"Biliyor musun?"** dedi, **"Ben de tuhaf bir rüya gördüm geçenlerde."** Meraklandım. Bu kez ben dinliyordum. 3.5 yaşındaki oğlunu PKK'ya katılmak isterken görmüş. **"Büyük bir sıkıntı ve açmaz içindeydim."** dedi. Karmakarışık bir rüyaymış. Bir tarafta askerler, onların körpe yüzleri, analar, cenazeler, silah sesleri, kan, birbirinden uzağa düşmüş vücut parçaları, diğer tarafta dağlar, esmer ve vakur insan silüetleri. Herşey boşlukta uçuyor. Sonra 3.5 yaşındaki oğlunun gergin, kararlı yüzü, çatık kaşları ve ille de yangın gibi bakışları! Neler anlatmıyordu ki arkadaşım:

"Oğlumu omuzlarından tutup sarsıyorum." Deli misin sen, biz Türküz, nereden çıktı bu iş şimdi." **diyorum. Sonra gözüm odanın kapısına takılıyor. Kapı yarı aralık.Dışarıda oğlumu götürmeye gelen kara bir kaç delikanlı var. Birden şaşırıyorum. İçlerinden ikisini tanıyorum. Bunlar benim çocukluk arkadaşlarım. Onlarla çocukluğumun bir kısmının geçtiği Urfa'nın ara sokaklarını, oynadığımız oyunları ve onların ne kadar iyi olduklarını hatırlıyorum. O gölgeli sokakların nemli kokusu geliyor burnuma bir yerlerden. Çok utanmaya başlıyorum. Çocukluk arkadaşlarım hiç bir şey demiyorlar bana, ama çok sitemkâr bakıyorlar. Oğluma yüksek sesle** "Gitme" **diyemiyorum artık. Kimse incinmesin istiyorum. Ama gitmesini hiç de istemiyorum oğlumun. Dayanılmaz ağrılar var her yerimde. Soluğum kesiliyor. Kalbime ince iğneler sokuyorlar. Oğlum çok olgun bir erkek yürüyüşüyle arka odaya gidiyor. Ellerim başımın iki yanında, ne yapacağını bilemez bir halde odanın ortasında oturuyorum. Ağlıyorum. Birazdan kapı açılıyor, oğlum çıkıyor. Sağlı sollu fişeklikler kuşanmış. İçimden** "Yapma" **diyorum.** "Gitme, daha çok küçüksün." **Yürüyor, kapıya doğru gidiyor. İşte tam burada uyandım. Hemen yan odaya koştum. Oğlum oradaydı, uyuyordu. Kucakladım, sımsıkı sarıldım ve inanmazsın, o gün akşama kadar etkisinde kaldım o rüyanın."**

İnanmaz mıyım? Nedir bu? Neler oluyor bize? Bu can ülkenin duyarlı olmaya çabalayan, ışıklanmaya çalışan iki insanıyız biz. Bu rüyalar böylesine delik deşik olmalı mıydı? Nedir bu?

Devletin takım elbiseli, tayyörlü, kravatlı, döpiyesli, acemi makyajlı, iri gövdeli ve hantal bakışlı insanlarının daha gerisindekiler! Yarasa ruhlular! Dehliz yaratıkları! Bizim çok sevgili, çok nazlı ve her yerine sıcak solukların, çok duru bakışların değdiği topraklarımızdan elinizi, beyninizi, ruhunuzu çekin!

Hayallerimiz de düşlerimiz de rüyalarımız da bizim gibidir, bizimdir. Çekin bedeninizi, çekilin! Umut bizde çünkü, çaba, bilimsellik, sanatsal yaratım, duygu, düşünce, inanç bizde. En iyi biz güleriz. Çekilin!.

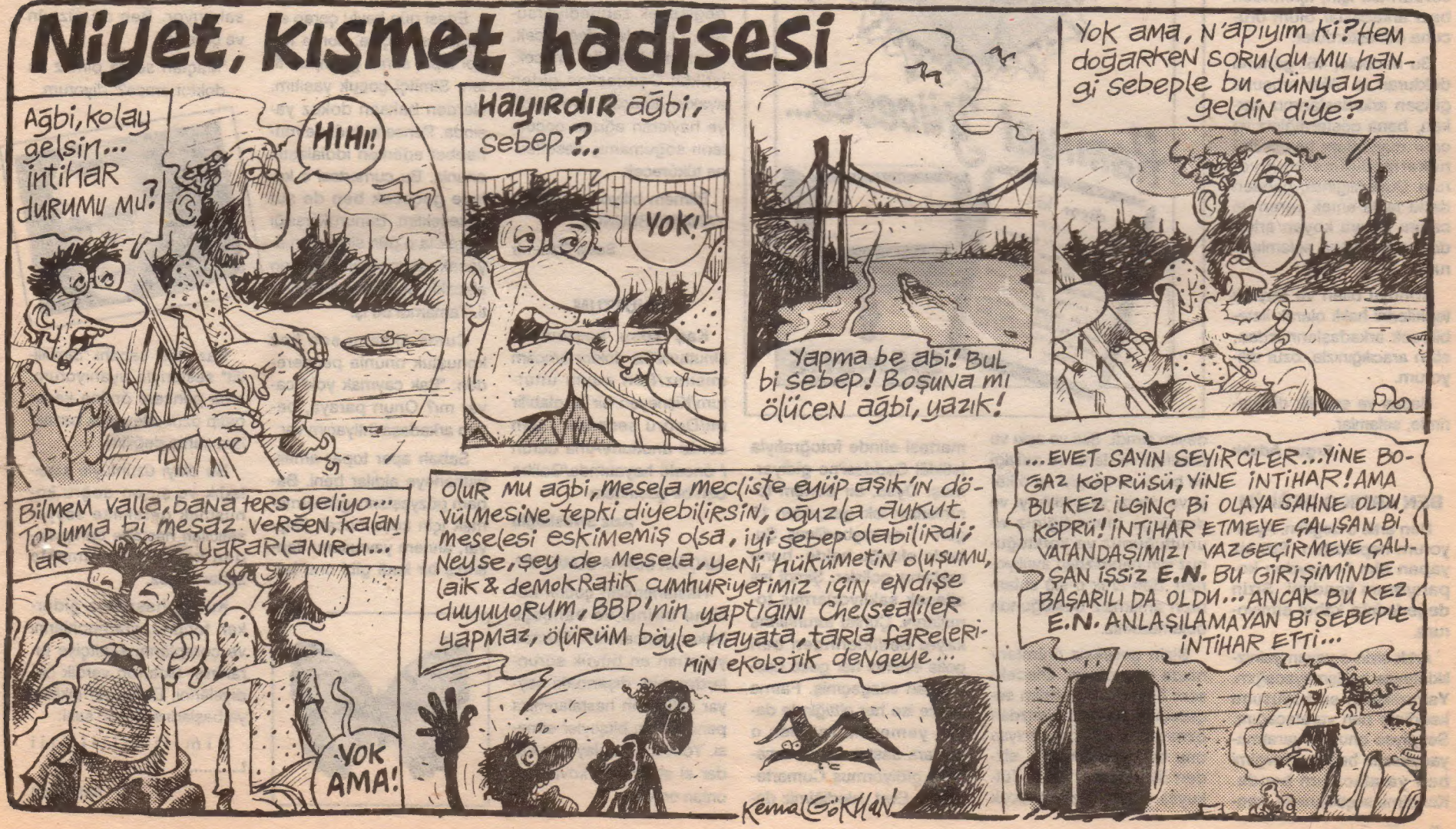

HAYYT PARRK

Değerli Yayın Yönetmeni

28 Haziran sayılı derginiz, 2 Temmuz günü elime geçti. Derginin arka kapağını, cezaevlerinde açlık grevleri vesilesiyle bana ve oğlum Nazım'ın mektubuna ayırdığınızı gördüm.

Her şeyden önce, teveccühünüz için teşekkür ederim.

Ancak, tanıtım yazınızda, bilgilenme eksikliği nedeniyle, bizim açımızdan önemli bir yanlış bulunuyor. Benim, geçen hafta itibarıyla 30 gündür açlık grevinde olduğum belirtilmiş. Halbuki biz, farklı cezaevlerinden ve farklı siyasetlerden arkadaşlarımızla birlikte, 18 Mayıs'ta süresiz, ama beşer günlük dönüşümlü açlık grevine başladık. Daha sonra ise, 15 Haziran'da süresiz ve dönüşümsüz greve giriştik. Dolayısıyla bugün, süresiz grevin henüz 19. günündeyiz.

20 Mayıs'da doğrudan süresiz, dönüşümsüz açlık grevine başlayan arkadaşlarımız ise, bugün 45. günlerini doldurdular. Ve eylemlerini bir üst düzeyde sürdürmek için, içlerinden bazı arkadaşlar ölüm orucuna dönüştürdüler.

Bu nedenle, 45. gününü dolduran ve ölüm orucuna girişen arkadaşlarımız varken, bana gösterdiğiniz ve onur duyduğum teveccühü haketmediğime inanıyorum. Duyarlılığınızı, benden daha fazla emek veren ve canını ortaya koyan arkadaşlarımız adına selamlıyorum.

Konuyu bilen ve duyarlı tepkilerini haklı olarak iletebilecek arkadaşlarımızdan, sizin aracılığınızla, özür diliyorum.

Başarı ve esenlik dileklerimle, selamlar.

Ergun Adaklı

BEN ARTIK O DEĞİLİM

Ben artık o değilim. Ayrılıyorum hepinizden. Sizi siz yapan tüm herşeyden kopanıyorum kendimi. Sizin değerlerinizi kabul etmiyorum.

Artık sizin o yavan yalnızlıklarınıza bulaşmayacağım. Yalnızlıkların en koyusunu kendime ben yaratacağım. Sevgiyse onu siz yaratmayacaksınız bende. Sevgimi ben yaratacağım bende. Kendime seçtiklerimle, kendimle. Şiirlerin dizelerinden, şehirlerin ara sokaklarından, dağların doruklarından, okyanusun en azgın dalgasından müziklerin coşkusundan.

Artık sizin öfkelerinizde bile yokum. Sıradan öfkelerden vazgeçtim. Öfkemi hepinize kusacağım. Çünkü hepinizden midem bulanıyor.

Size ait olan hiçbir şey benim değil. Ve bana ait olan herşey size yabancı olacak. Yalnızca benim gibi olanlarla ortaklaşacağım. Sizinle tüm ortalığımı kesiyorum.

Ben artık sizinle aynı cinsten değilim. Aşkı, şiiri, müziği, barışı ve felsefeyi hayatın bütün alanlarından sürgüne yolladığınız için kendi sürgünlüğümden çıkıp öteye geçiyoru. Öte'nizdeyim şimdi. Şiiri ve aşkı ve felsefeyi ve dansı ve müziği ve barışı ve sevgiyi ve öfkeyi ve denizi ve politikayı ve dostluğu bilmediğiniz ve unuttuğunuz ve korktuğunuz için hepinizden ayrılıyorum. Ben artık o sığ sularınızın anlamsız boşluğunda bulamazsınız.

Sizin gereksiz ölümlerinizde de yokum. Ölecek-sem ölümlerimi kendim seçeceğim. Sizin acılarınızdan olmayacak acılarım. Acıysa onu ben yaratacağım, sizden öte, sizden uzak. Tutkuysa sizden doğmayacak bu da. Onu ben doğuracağım, içinde kaybolana dek. Aşksa size aşık olmayacağım. Sizin kadınlarınızı çok gördüm. Şiirlerden, notlardan, romanlardan, sokaklardan bulup çıkaracağım o aşkı. Mutlu aşkı.

Ben artık sizin yokoluşunuzdan ayrılıyorum. Ve işlediğim bütün suçları inkar ediyorum. Ben artık o değilim. Hepinizden ayrılıyorum. Yen şiirlere, aşklara, müziklere, danslara, denizlere, sevgilere, öfkelere, dostluklara ve yollara. Öte'lere.

Adem Akıncıoğlu-Silivri/İst.

* * *

Bu yazıyı okuyanlara not: Annem geçenlerde bir öğretmen arkadaşının eski bir velisine rastlamış. Kadını Kürt Fatma adıyla çağırırlarmış. Fatma Teyze, her Cumartesi elinde fotoğrafıyla İstiklâl Caddesi'ne gidiyormuş. Oysa, bir dönem torunlarının teki gerçekten 15 gün - 1 ay kaybedilmiş. Şubede olduğu halde, bunu saklamış polisler. Şimdi ise ailecek saklıyorlarmış torunlarını. Çünkü torunlarına kayıp dediklerinden beri polis evlerini her gece basmaktan vazgeçmiş. Fatma Teyze ise her gittiğinde dayak yemesine rağmen o analara destek olmak amacıyla gidiyormuş Cumartesileri... Evet, izlediğimiz dayak yiyen analardan en az birinin çocuğunun kayıp olmadığını bilmek, bütün suçluluk duygularına rağmen beni rahatlattı.

Adres: Talatpaşa cad. Bıldırcın sok. 1/3 80640 Gültepe/İstanbul

* * *

Artık sadece kayıp annelerinin değil, benim annemin de yüzü gülmüyor. O kafalara inen coplar, yumruklar hepimizin canını acıtıyor. Hiçbir söz, hiçbir gülüş bu acıyı dağıtamıyor. O yumruklar boğazımızda yumru yumru düğüm olup kalıyor.

Peki buna karşın devletin kredili - kredisiz yayın organlarını tepkisi nedir? Kızın parça parça olmuş cesedinin arkasından "oh iyi olmuş haine, devlete karşı gelmek neymiş görsün" diyen abi-ana-baba mı unutturacak bu anaların acısını? Evladının cesedine tükürenleri mi örnek almalı analarımızın, canından parçaya hain diyen anne gibi mi olmalı?

Duyuyor musunuz? Size soruyoruz. Yoksa ellerinde çocuğunun, kocasının, kardeşinin resimlerini taşıyan annelerin umudunu o sıktığı tazyikli sular mı söndürür sanıyorsunuz? Galiba o kir dolu yumruklarınız ak saçlı kafalara-dilim varmıyor yumruk indirdikce o kafalar değişecek zannediyorsunuz. O kafalar, değişecek, o resim tutan eller, inecek, İstiklâl Caddesi'ne giden ayaklar duracak, yavrum diye haykıran ağızlar çocukların soğumamış cesetlerine tükürecek.

Bilmem biliyor musunuz, YANILIYORSUNUZ.

Seda Özdenir

UNUTTUM

Kaç koşu koştumdu/ Unuttum/Siz doktor amcam mısınız/Ben adımı unuttum/Kişneyen bir at olabilir mi/Doğru seçenek / ben denizi unuttum/Ama durun / önceki hayatımda/Galiba ben bir çocuktum

Aziz Sivaslıoğlu

MAÇTAN SONRA OLMAZ MI?

Hastanemizin çocuk bölümü birinci ve bahçeye bakar pencereleri. Burada yaşanan en büyük sorunlardan biri, dışarıdaki seyyar satıcıların hastalarımıza pencereden birşeyler atması. Yönetim bu olaya ne kadar el attıysa da kovamadı onları oradan.

SEKSOLOJİ

MART NÜSHASI ÇIKTI

6. CİLDİN BU SON SAYISINDA

★ CİNSİ ENERJİNİN İSRAFI NELERE YOL AÇAR?
★ EVLİLİKTE «YENİ» KALINIZ (Peyami Safa)
★ BELSOĞUKLUGUNUN AKİBETİ (Dr: Kemal Çağlar)
★ EVLENİRKEN ANA-BABA MUVAFAKATI ŞART MIDIR? (Profesör: F. H. Saymen)
★ ROMADA HAMAM ÂLEMLERİ...
★ AŞKLARINI NASIL İTİRAF ETTİLER? (Samih Nafiz Tazsu)
★ SEVGİLİNİZİ KAYBETMEKTEN KORKUYOR MUSUNUZ?
★ KADINLAR, KOCANIZ EN İYİ ARKADAŞINIZDIR! (André Maurois)
★ ŞEHVİ BÖLGELER NERELERDİR?
★ CİNSİYET SUÇLULARI...
★ EVLİLİKTE ERKEĞİN ROLÜ... v.s. v.s.

★

BAYİDE BULAMAZSANIZ (P: K: 1657 — Galata)
Adresine 60 kuruşluk posta pulu göndererek isteyiniz...

-"şşşşt" dedim simitçiye. "Bakar mısın biraz?"

-"Buyur abi" diye karşılık verdi.

-Eğer bana çarşıdan otuz altı numara Adidas spor ayakkabısı alırsan sana bugünkü kazancının iki mislini veririm.

Lafı mı olur.

Akşama doğru ayakkabılarım geldi. Pencereden sarkıp aldım içeri.

Ertesi gün havlu çorap aldırdım simitçiye, sonra futbol topu, sonra grampon filan. Simitçi çocuk yaşıtım. Nerden baksan dokuz yaşında. Pencere önünde muhabbet ederken iddialaştık onunla. Bu cumartesi o kaleye geçecek ben de şut çekecektim. Bunun karşılığı olarak ta o gün simit satmayacak yevmiyesini benden alacaktı. Sevinerek kabul etti. Tamamdı bu iş.

Cuma akşamı son kez konuştuk onunla pencereden. "Bak caymak yok" cayar mı? Onun paraya, benim arkadaşa ihtiyacım var.

Sabah apar topar ameliyathaneye aldılar beni. Babam gözyaşlarını göztermemek için köşe bucak kaçıyar, annem yavrusunu kaptırmış bir kedi gibi onu bunu tırmalıyor. Bacak kangreni filan diyor doktorlar. Beni yatağımdan söküp götürürlerken son defa kafamı pencereye doğru çevirip simitçiyi arıyorum. Akasya ağacının altında oturmuş beni bekliyor. Aklım onda kalıyor... Aklım, yatağımın altındaki top ve grampon da... Bir de havlu çoraplarda kalıyor aklım.

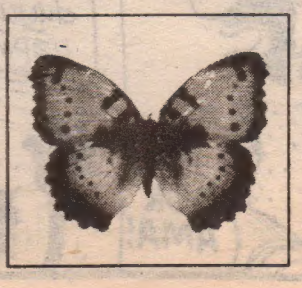

Babam doktor'a: "Daha dokuz yaşında" diye acıyla saldırıyor. Ben de, üzgün ve çaresiz:

"Maçtan sonra olmaz mı doktor amca?" diyorum.

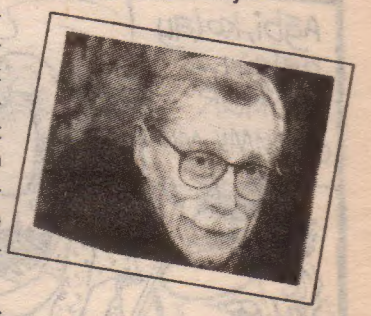

Pazartesi sabahı "Simiiiiiiiit" sesleriyle uyanıyorum, ama pencere önüne kadar gidip özür dileyecek bacaklara sahip değilim.

Bu olayı üzüntüyle karşıladık ve şu an doğru konuşmak gerekirse seyyar satıcıları hastane bahçesinden kovup kovmamakta zorlanıyoruz.

Küçük hastamız giderken topunu, gramponlarını ve çoraplarını simitçiye bırakmış. Götürüp verdik hediyelerini. Daha gür çıkmaya başladı satıcının sesi:

S i m i i i i i i i i i i i i i i t.....

Fatmagül

Akşamsefası

Yolculuk Nereye

ÇİĞDEM ANAT

Adını unutmayın, onların adı Kayıp Anneleri

Bekleye bekleye geçiyor günler

Gün sağır dilsiz

Sustu bülbüller

Sezen Aksu'nun "Cumartesi Anneleri" adını pek beğendiğimiz Kayıp Anneleri için bestelediği şarkı sevgililerin arkasından mırıldanıyor meyhanelerde.

Sanki o şarkı; sevgilinin peşisıra yakılan ağıt.

İçki masasında iniyor gözden yaşlar. İç çekip, uzaklara dalıyor bir kadının ya da adamın ardında çaresiz kalan yüzler.

Beklemek kifayetsiz.

Geçiyor günler

Gelmiyor sevgililer.

İşine geldiği yerden dinle. Akıl kanallarını istediğin yere çevir. Gönül hanene Sezen Aksu'yu sok, kayıpları kayıtlardan çıkar.

Şaşılacak şey değil aslında;

Cumartesi Anneleri adına bireysel protestosunu gösteren Sezen Aksu da şarkısının siyasi alanlara çekilmesinden çekiniyor. Cumartesi Anneleri annedir, siyasi yanı anne olmaları kadar dokunaklı değildir.

Biliyor musunuz? Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma, Pazar Anneleri de anne. Üstelik onların siyasi yanı da gözler önünde değil. Pazartesi Anneleri de Cumartesi Anneleri kadar şarkıya gelir.

Pazartesi Anneleri; çocuklarını yaşlı komşuların kapısına bırakır, otobüse kan ter içinde yetişir, dumanaltı odalarda ciğerleri çürüyerek kâtiplik yapar, aylık ücreti geceleri kendini satmadan yatabildiği evinin kirasıdır.

Salı Anneleri; evlerin, otellerin, büroların helasını temizler. Aldığı harçlığı üçe-beşe böler, çocuklarının eline payeder.

Çarşamba Anneleri; sokaklarda volta atar, acıyan tabanının üzerindeki varisli bacaklarını açar, çocuğunu doğurduğu yerden çocuğunun ekmek parasını çıkarır.

Perşembe Anneleri; perdeleri sıkı sıkı kapatır, kocasına kabak çiçeği dolması sarar. Başını örter, kocasını bekler. Koca açık kadını sever, kapalıyı döver. Kadın çocukları uğruna tekmeyi-tokadı yer.

Cuma Anneleri; mesai bitişlerinde yol keser. Çocuklarını yalınayak, çıplak kendine siper eder, avuç açtırıp para ister. Açlık büyüyünce, çocuğunun kolunu bacağını kendi elleriyle sakatlar.

Pazar Anneleri; Pazar anneleri bütün anneleri uzaktan seyredip, ne ve nasıl olması gerektiğini söyler. Pazar annelerinin Cumartesi Anneleri için söyleyecekleri çoktur.

Cumartesi Anneleri ortaya çıkınca, hele kayıp annelerinin adı Cumartesi Anneleri konulunca, annelik içgüdüsü harekete geçer.

Katiyen siyasi değil, yalnızca sosyo-ekonomik boyutu, Cumartesi Annelerini şarkıya, yazıya, sohbetlere döker. Kesinlikle yanlış anlaşılmamalıdır; bu şarkıların, yazıların duyguların hiçbir siyasi yanı bulunmamaktadır.

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

YIL 1970 **Halis Toros**'un iki gözü de görmüyordu; üstelik aşırı sinirliydi, kafası bir attı mı tam atardı, önüne geçilmezdi. **İzmir**'de **Nihat Kürşat**'ın **"Ege Ekspres"** gazetesinde **"Dert Babası"** adlı köşesinde her gün fıkra yazan **"Ege'nin Nasreddin Hoca'sı" Nihat Paykoç**'un, İkiçeşmelik'te minyatür bir de bisküit fabrikası vardı; Halis Toros'da orada çalışıyordu. İki merdane arasından geçen yarım metre boyundaki bisküi inceliğindeki bisküi hamurunu, tekrar, tekrar merdaneden geçirir, hamur tam kıvamını bulunca, daha evvel üstünü unladığı bisküit inceliğindeki hamurların üzerine gayet muntazam koyar ve unlardı.

Bu hazırladığı yarım metre boyundaki, on, onbeş santim enindeki hamurları, **Zımbacı Arap Hamdi** alır, üstü unlu tahta tezgahına düzgün yatırır, elinde bisküit şekli olan **"zımba"** ile mühür basar gibi çabuk çabuk vurur, her vuruşunda bir bisküi şeklinde kesilmiş hamuru diğer avucunda üst üste toplar, sonra... Hafif yağlanmış börekçi tavalarına çok muntazam dizer. Simsiyah kocaman tavaları, küçük kızlar alt kata indirir; fırıncı ustası **Sidikli Mehmet**, çiğ bisküit dolu tavaları fırına atar.

Öte tarafta, biraz daha büyücek kızlar da, kızgın tavalardan süratle tek tek topladıkları bisküitleri, teneke yahut karton kutulara gayet muntazam istif ederlerdi.

Bu yorucu iş gece gündüz devam ederdi.. Tekrar hamur hazırlanıp iki yumruk büyüklüğünde kesilip Halis Toros'a gelinceye dek. Bütün İkiçeşmelik ta... Mezarlık başından, **Eşref Paşa**'ya kadar vanilya kokardı. Çalışanların her yerleri fırının isi karası içindeydi, ama.. Bu isi karayı da, bol miktarda bulaşmış un, sanki pudralayıp örterdi. Ortaçağ'da bile böyle ilkel bir çalışma ortamı görmedim doğrusu!?!

Muhterem Eflâtun Ağabeyim,

Hâlen Bakırköy Akıl Hastahanesi'ndeyim. Mühim bir rahatsızlığım yok. Doktor taburcu etmek istiyor. Ancak görmediğim için tanıdık birinin beni gelip alması lâzım. Bu arada sizin adresinizi bilmediğimden İzmir'e Nihat Ağabey'e mektup yazdım.

Nihat Ağabey gönderdiği mektupta sizin adresinizi vererek size mektup yazmamı ve beni çıkarmanızı yazdı. İzmir'e Nihat Ağabey'imin yanına gideceğim.

Buradan çıkabilmem sizin gelip beni kurtarmanıza bağlı. Başka güveneceğim kimsem yok. Öğlenden evvel gelip doktorla konuşmanız buna kâfi gelecektir.

Bu iyiliği benden esirgemiyeceğinizi ümit ediyorum. Hürmetle ellerinizden öperim. Halis Toros Adresim Halis Toros/Akıl Hastanesi/11-B servisinde hasta

Bir yıla yakın İzmir'e gitmemiştim; hiçbirşeyden haberim yoktu. Halis Toros'un şarteleri atmış, yine film kopmuştu. Neyse şifayı bulmuştu.

Bir gün sonra **Bakırköy Akıl Hastahanesi**'ne gittim. Yıldırım Aktuna adında gayet yakışıklı, saçları altın sarısı güzel mavi gözlü bir genç doktorla karşılaştım. Çok iyi, sevecen biriydi; işlemler bir anda neticelendi. **Topkapı**'dan **Hakiki Kamil Koç**'un otobüsüne bindik, saat akşam dokuzu çeyrek geçe İzmir'e hareket ettik. İki saat sonra otobüsümüz yemek molası verdi. Halis bir çorba bir kapama bir de kemalpaşa tatlısı yedi. Ben iyi ki bir yoğurt biraz ekmek yemişim. Halis'i zor tuvalete götürebildim. Tuvalette biri vardı, Halis kapıyı tekmelemeye, küfür etmeye başlamaz mı? Ne yapacağımı şaşırdım. Neyse acele tuvaletin kapısı açıldı, ufak bir adam bacaklarımızın arasından geçip gitti. Halis kendini zor içeri attı; hala küfür ediyordu. Bir sigara yakıp beklemeye başladım. Garanti yediği kapanın eti keçi etiydi. Otobüsün hareket saati gelmişti;

-**Hakiki Kamil Koç** yolcuları otobüsünüz kalkmak üzeredir...

"Ermeydanı" tesisleri bütün yolculara hayırlı yolculuklar diler...

-Halis!.. Halis!.. Otobüs kalkıyor Halis!.. Halis.. Otobüs gidiyor.

-Bana ne ya!.. Mik miyim otobüsü de!..

Otobüsle beraber valizler, benim ceket, Halis'in bastonu gitti.

Dağın tepesi ayaz mı ayaz, kısa kollu gömlekle kaldım mı?

Saymadım ama Halis'i, en az beş altı kez tuvalete taşıdım ve de tuvaletin kapısında her seferinde yarım saat bekledim. Bereket çay vardı lokantada yoksa ben de üşütebilirdim!

Biraz sonra tesislerin önüne kırmızı Mersedes bir otomobil yanaştı. Arabanın içinden güzel sarı saçlı bir kadın indi, arka kapıyı açtı, yaşlı çok zayıf bir adamı, kolundan çekip bir anda dışarı çıkardı. Garson koştu adamın diğer koluna yapıştı. Adam ayaklarını sürüyerek yürümeye çalışıyordu. Yanımızdaki masaya oturdular. Kadın:

-Sizi bir yerden tanıyor gibiyim, sizin isminiz Nuri değil mi? dedi.

-Evet... dedim.

-Tanımadın mı ulan ben İkbal'in kızı **Perihan** değil miyim?

"Amma değişmiş Sarhoş Veli'nin bitli Perihan'ı" diye düşündüm:

-Tamam... Yahu amma değişmişsin, vallahi ilk önce tanıyamadım. Nereye böyle yolculuk?

-İzmir'e Nuri... Eğildi yavaş sesle:

-Kim bu kör, dedi.

Durumu anlattım, üzüldü, "iyi ki karşılaştık" dedi.

Hep beraber arabaya bindik, ben önde Halis Toros arkada ihtiyarın yanında oturuyordu. Arkadaki ihtiyar devamlı gülüyor, arada bir kahkaha atıyordu. Perihan:

-Nuri dedi, biliyorsun toprak odalarda aç açık büyüdük. Sarhoş kumarbazın biriyle evlendimdi; adam sabah akşam dövüyordu. Neyse Toptasında meyhanede şişlediler de kurtuldum. Sonra arkadaki seksen yaşındaki bu kerizle evlendim. Tabii herifte bok gibi para var, mal var mülk var. Adamda üç yıldır iyice bunadı. Üç yaşında çocuk gibi, adamın yanında başkasıyla sevişsem anlayamıyor, maddi yönden bir şikayetim yok, yok ama... Amaası var!..

Adam güldükçe Halis'in tepesinin attığını farkediyordum, nihayet Halis:

-Gülme ulan hıyar ağası pişmiş kelle gibi. Demez mi?

-Aman Halis o adam hasta, yaşlı ne yaptığını bilmiyor. Demeye kalmadı. **"Çat! Çut!"** ihtiyara iki tokat attı.

Perihan:

-Hooop!.. N'oluyor ya!.. Atarım bak arabadan dedi. Halis:

-Bok atarsın sen zilli! demez mi?

Perihan arabayı durdurdu:

-Yahu Nuri sana söyleyemedim, kör olası pezevenk kör gözüyle iki saattir, kıçımı mıncıklıyor, ya sabır çekiyordum. Ama çok nankör herifmiş, ihtiyara vurmasaydı valla sesimi çıkarmazdım, senin hatırın için dedi.

Perihan'a teşekkür ettim, özür diledim, vedalaştık. Arabadan indik, Halis Toros'un koluna girdim, iki adım attım ,başımı kaldırdım, koskoca bir tabela gözüme ilişti. Tabelada **"Manisa Akıl Hastanesi"** yazmıyor mu?Halis Toros'a bir iyilik daha yapabilirdim ama neyse!?!

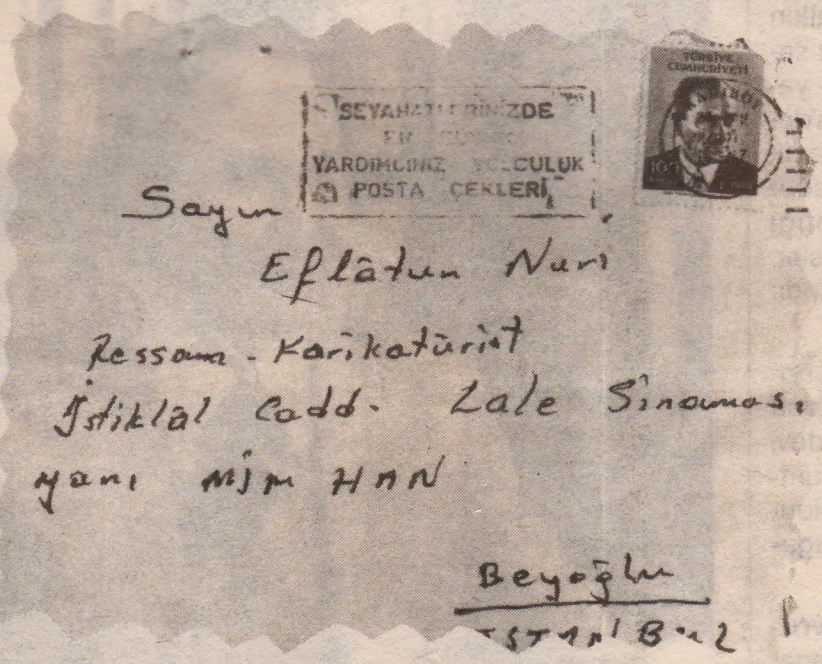

SAYI: 11 19 TEMMUZ 1996 CUMA

SAHİBİ: ŞİMERA YAYINCILIK adına Mehmet ÇAĞÇAĞ ● **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ ● **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü :** Kutlu ESENDEMİR **Öküz'e saman ve su verenler:** Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Çiğdem ANAT, Derya SAYIN, Devrim SEVİMAY, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Gürcan TÜRECİ, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan KOÇAK, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN,Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yavuz TARAN, Yasin ADIYEKE, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN **Sayfa Sekreteri:** Aydın ŞAHİN, Ali Ekber USLU, Fikret ÖZDEMİR **Bilgisayar Tasarım:** Murat YÜCEŞAN - Vesile ÖZDEM - Cebrail OKÇU **Montaj:** Kadri Çavuşoğlu **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ÇARK **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN **Bina Görevlisi:** Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54, **Fax:** 251 52 67, **Baskı:** Basmat **Dağıtım:** Bir-Yay, **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

A B O N E L İ K K O Ş U L L A R I

AMERİKA - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 100 $ - 6 aylık Abone bedeli - 50 $ ● UZAKDOĞU - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 125 $ ● 6 Aylık Abone bedeli - 650 $ ● AVRUPA (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 100 DM - 6 aylık Abone bedeli - 50 DM ● AVRUPA (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli -110 DM - 6 aylık Abone bedeli - 55 DM ● YURT İÇİ (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 3.500.000 TL 6 aylık Abone bedeli - 1.750.000 TL ● BANKA HESAP NUMARALARI: Mark hesabı: 3002462 - 0 ● Dolar hesabı: 3002461 - 2 ● TL hesabı: 1100384 -7 ● (Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 19 TEMMUZ 1996 CUMA SAYI:11 FİYATI: 60.000.TL.(kdv dahil)

ÖKÜZ

hayır yavrum ağlamıyorum, gözüme toz kaçtı

ANA BU, DÖVER DE...

Kıbrıs'ta, kavurucu bir temmuz geceyarısı... Senelerdir, Kıbrıs'ta iki halkın barış içinde birarada yaşamasını savunan, ülkenin popüler gazeteci- yazarlarından **Kutlu Adalı,** Lefkoşa'daki evinin kapısını, televizyonu açık bırakıp, dolaşmaya çıktı. Kısa süre sonra, Adalı'nın yürüyüş yaptığı Akasya sokağındaki külhani sesler, tam onüçkez acı içinde yankılandı: Dann!.Dannn! Dann!..

Katillerin tükettiği onüç kurşundan ikisi, Adalı'nın başıyla omuzuna isabet etti ve 61 yaşındaki bu dev, olay yerinde hayata gözlerini yumdu. Suikasti de, kontra örgütü olduğu iddia edilen, **Türk İntikam Tugayı** (TİT) üstlendi...

Aslında, **"Anavatan"** da, **"Yavruvatan"**daki halklar cinayetlere, kana, savaşa alışkındı... Ama faili meçhul siyasi cinayet Ada'da uzun süredir ilk kez yaşanıyor, bu da ağababaların **"işlerinin Kıbrıs'ta pek yolunda gitmediği"**ni gösteriyordu!

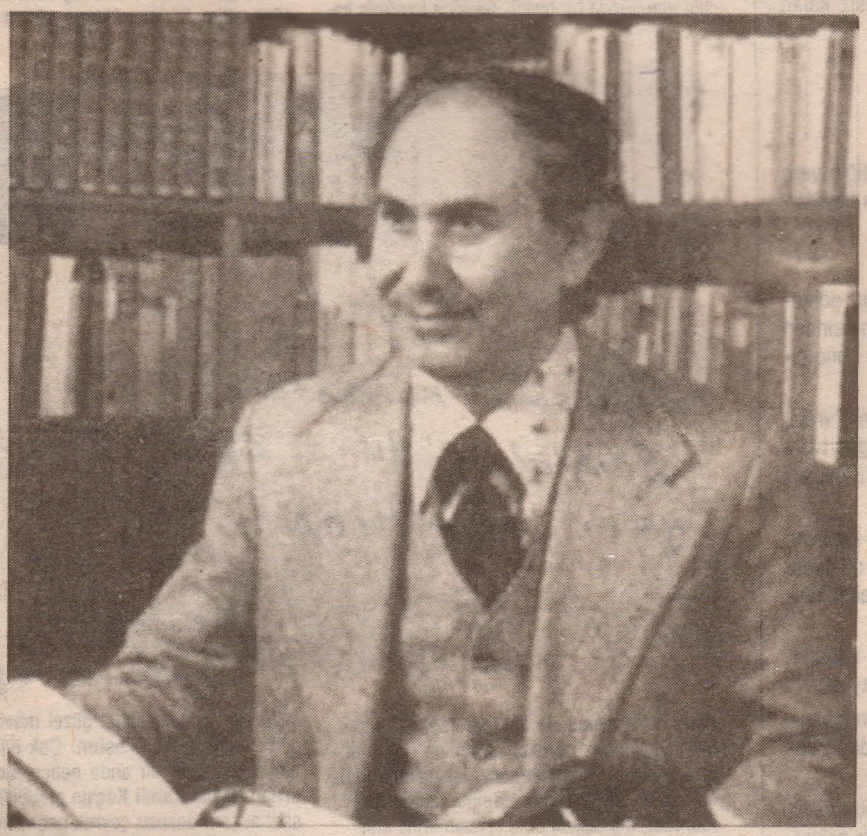

KIBRIS'IN BARIŞ YANLISI GAZETECİSİ KUTLU ADALI KATLEDİLDİ!

Peki, Adalı'nın katilleri kimlerdi ve bu suikaste neden gerek görmüşlerdi? Bu soruya cevap aramadan önce, Kıbrıs'ta **"işlerin neden yolunda gitmediği"**ne gözatmak gerekiyor. İşte Adalı, öldürülmeden birkaç gün önce yazdığı son yazısında bu konuya şöyle değiniyor:

"Anavatan- Yavruvatan politikasından vazgeçmeliyiz. Bu politikanın ruhunda acınma vardır, acizlik vardır, sızlanma vardır, dilenme vardır, tembellik vardır, kolaycılık vardır, hazırlopçuluk vardır. Ananın memesindeki sütü, emme basma tulumba gibi emerek sömürme vardır, muhtaçlık vardır, boyun eğme vardır, şamar vardır, tekme vardır, baskı vardır, sopa vardır. Ama kişilik, kimlik gurur, onur yoktur."

Bu politikalara karşı çıkan, direnen Adalı, yazısında devlet yapısına da sert eleştiriler gönderiyor:

"İnsan Anavatan- Yavruvatan politikasına yattı mı, politika, siyaset üretemez, kültürü de yok olur. Toplumsal yapısı da kendine özgü yasaları, kuralları, tüzükleri, giderek yokolur. Anavatan hukukuna teslim olur. Köylüsünden askerine, manavından memuruna, öğrencisinden öğretmenine, polisinden aşçısına, bakkalından bankacısına, makinistinden işçisine, hacısından hocasına, gazetecisinden gazetesine, adi suçlusundan mali suçlusuna devletin yapısı değişir. Devlet dediğin kuruluşun başı dik olur... Devlet Başkanı, kendi devletini temsil eder. Devlet adamı, kendi yönetimi altında örgütlenmiş halkına karşı sorumluluk duyar. Ülkesinin değerlerini korur... İnsanını yoksullaştırmaz. Göçe zorlamaz, nüfusunu eritmez.. Gelen Türk, giden Türk demez. Halkına değer verir, halkına saygı duyar, halkını yüceltmeye çalışır... Bir devlet başkanı, bir devlet adamı Anavatan- Yavruvatan politikasına yattı mı, elini de kaybeder, kolunu da. Çok sürmez ne devleti kalır, ne cemaati. Ülkesini kaymakamlar, valiler yönetir, han kapısına dönmüş yavruvatanın her köşesinden ahlar vahlar, baykuş sesi gibi acı acı yükselir..."

Adalı, hiçbir üretimi olmayan halkının Türkiye tarafından **"beslenmesi"**ni onur kırıcı buluyor, egemen politikalara, devletin kokuşmuşluğuna, nüfusun eriyip gitmesine, kültürlerinin alaşağı edilmesine tepki göstermeyen Kıbrıslılar'ı kıyasıya eleştiriyordu. Bu, Adalı'nın kaleme aldığı son yazıydı ve belki de katilleri bu yazının satıraralarında bir ipucu bırakmıştı... Adalı, 61 yıllık hayatının son köşe yazısında halkına şu satırları bıraktı:

"Geçtiğimiz hafta, 'Anavatan- Yavruvatan, gelen Türk, giden Türk' politikasıyla uyutulmuş, maaşa ve yardımlara bağlanmış halktan yine 'Ah vah' sesleri yükseldi. Kimin nasırına basıldı, kim öldürüldü, kaç bıçak darbesi yedi diye günlük toplumsal dedikodu altında merağımızı gidermeye çalışırken, bir de ne görelim. Bir şehit kızını kaçırmışlar, tecavüz edip kaçmışlar! Herkes işini gücünü bıraktı, 'F' adlı şehit kızının Filiz mi, Fidan mı, Feride mi, Meriha mı, Fatma mı, Fatoş mu, Firdevs mi olduğunu öğrenmeye koyuldu. Herkesin merağı, nasıl oldu, kim yaptı, nasıl yaptı?

- Böyle şey olur mu?

- Olur daha da olacak!

- Böyle şey yapılır mı?

Yapılır, daha da beteri yapılacak! Eğer kimliği, kişiliği, herşeyi elinden alınmış bir toplum durumuna düşmüşsek ve hiçbir tepki göstermemişsek, vatansever solcuları, aydınları, yazarları, öğretmenleri, sendika yöneticilerini, işçileri hain gözlerle görmüşsek, seçimlerde oyumuzu yalnış politikacılara vermişsek başımıza herşey gelecektir. Boyun eğdiğimiz, sindiğimiz sürece eriyip yokolmamız kaçınılmazdır. 'Anavatan-Yavruvatan' söyleminin cazibesine pek kapılmayınız. Yavru elden gitmiştir, ortada artık ana vardır.

Ana bu, döver de sever de!.."

Akşamsefası